

HYVINVOINTIKERTOMUS 2010–2016

HYVINVOINTISUUNNITELMA 2017–2020

Isonkyrön kunta

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
OSA I HYVINVOINTIKERTOMUS: VÄESTÖN HYVINVOINTI VUOSINA 2010–2016	4
1. HYVINVOINTI-INDIKAATTORIT	4
1.1. VÄESTÖRAKENNE	4
1.1.1 Asukasluku ja nettomuutto	4
1.1.2 Huoltosuhde ja lasten osuus	5
1.2. ISOKYRÖLÄISTEN HYVINVOINTI	6
1.2.1 Sairastavuus	6
1.2.2 Päihteiden käyttö	9
1.2.3 Toimeentulo	9
1.2.4 Sosiaalinen pääoma ja yhteisöllisyys	9
1.2.5 Turvallisuus	10
1.3. LAPSET, LAPSIPERHEET JA NUORET	11
1.3.1 Lastensuojelu	11
1.3.2 Lapsiperheiden toimeentulo	12
1.3.3 Lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään ja läheiset ystävyyssuhteet	13
1.3.4 Vapaa-ajan toiminta	14
1.3.5 Kiusaaminen	15
1.3.6 Terveystila	15
1.3.7 Päihteiden käyttö	17
1.4. NUORET AIKUISET	18
1.4.1 Mielenterveys	18
1.4.2 Koulutuksen ulkopuolella olevat ja työttömät	18
1.4.3 Toimeentulo	20
1.5. TYÖIKÄISET	20
1.5.1 Työ, työttömyys ja työkyvyttömyys	20
1.6. IKÄIHMISET	22
1.6.1 Asuminen ja avun tarve	22
1.6.2 Mielenterveys	24
2. TYYTYVÄISYYS ISONKYRÖN KUNNAN PALVELUIHIN	25
3. YHTEENVETO	25
4. MUUTOKSIA JA KEHITTÄMISTARPEITA	26
OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA 2017–2020	27
5. KUNTASTRATEGIAN PAINOPISTEET JA LINJAUKSET	27
6. HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN ERILLISOHJELMAT JA -SUUNNITELMAT	29
7. HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	29
OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY	34
HYVINVOINTIKERTOMUKSEN LAATIJAT	34
HYVINVOINTIKERTOMUKSEN JA -SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN	34

JOHDANTO

Hyvinvoinnin voidaan yleisesti ajateltuna koostuvan seuraavista tekijöistä: terveydestä, toimeentulosta, asumisesta, puhtaasta ympäristöstä, turvallisuudesta, itsensä toteuttamisesta ja läheisistä ihmissuhteista. Hyvinvoivalla ihmisellä on tarpeiden tyydyttämisen jälkeen voimia virkistäytymiseen, lepoon, läheisten kanssa olemiseen ja itsensä toteuttamiseen. (Hyvinvointi 2015 –ohjelma, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:3). Hyvinvoivat ja terveet ihmiset ovat elinvoimaisen kunnan perusedellytys ja tärkein voimavara.

Kuntalaissa säädetään, että kuntien tulee edistää kuntalaisten hyvinvointia. Jotta hyvinvointia voidaan edistää, kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä tunnettava niihin vaikuttavat tekijät. Terveystuolilaki (1326/2010, 12 §) velvoittaa kuntia laatimaan kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksen, minkä lisäksi valtuustolle on raportoitava vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä. Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvointijohtamisen työväline ja poliittisen päätöksenteon tuki.

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus

- kunnan toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta
- väestön terveydestä ja hyvinvoinnista
- terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden muutoksista
- palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin sekä ehkäisevän työn kustannuksista ja mahdollisista vaikutuksista.

Hyvinvointikertomuksessa täsmennetään kuntalaisten hyvinvointitarpeita ja arvioidaan toteutunutta toimintaa. Sen avulla pystytään tarkastelemaan myös käytettävissä olevien resurssien suhdetta kuntalaisten tarpeisiin. Hyvinvointikertomus toimii siten vuotuisen kuntasuunnittelun ja seurannan välineenä, jonka avulla pyritään suunnitelmallisesti kohdistamaan voimavaroja hyvinvointia edistävällä tavalla.

Tässä ensimmäisessä laajassa hyvinvointikertomuksessa käydään läpi hyvinvointi-indikaattoreita hieman laajemmalla katsannolla vuodesta 2010 vuoteen 2016, jolloin nähdään pitemmän aikavälin muutoksia ja kehityssuuntaa. Lisäksi käytettävissä on ollut vuoden 2017 kouluterveyskyselyn tuoreita tietoja koululaisten ja lukiolaisten hyvinvoinnista. Tilastotietoa on saatu kouluterveyskyselyn lisäksi Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) tarjoamasta indikaattoripankista Sotkanetistä. Vertailukunnaksi otettiin Laihia, kaupungeista Seinäjoki ja Vaasa ja lisäksi koko maan tilanne.

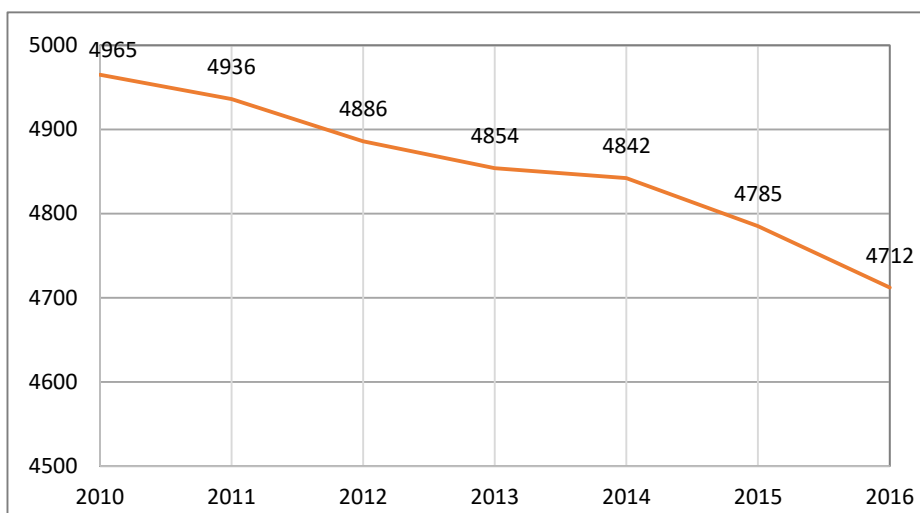
OSA I HYVINVOINTIKERTOMUS: VÄESTÖN HYVINVOINTI VUOSINA 2010–2016

1. HYVINVOINTI-INDIKAATTORIT

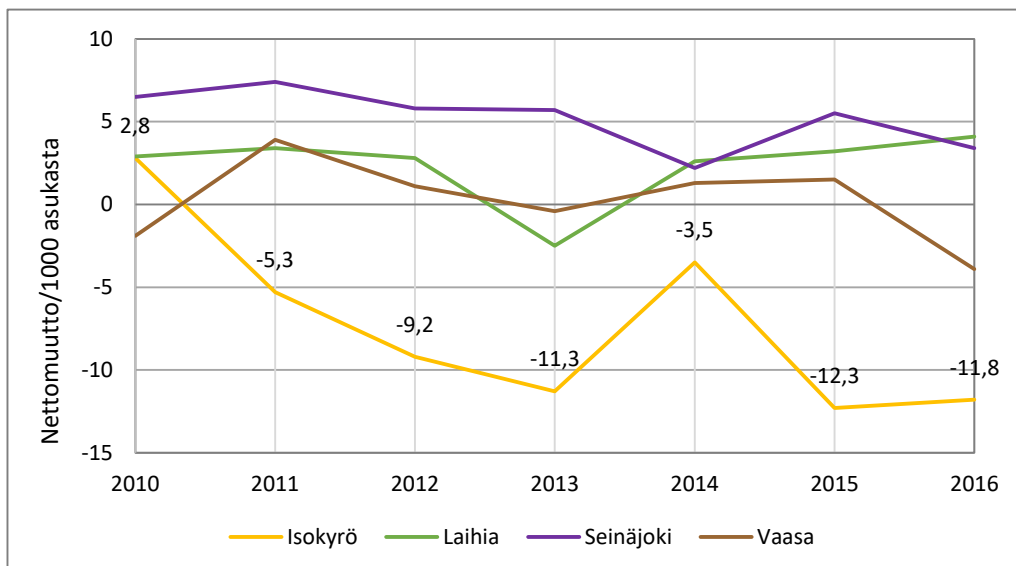
1.1. Väestörakenne

1.1.1 Asukasluku ja nettomuutto

Isonkyrön kunta on hieman alle 5 000 asukkaan maaseutukunta. Väkiluku on ollut viime vuosina laskussa (kuva 1), mikä johtuu mm. luonnollisen väestönlisäyksen laskusta ja muuttotappiosta (tulomuuttajat-lähtömuuttajat) (kuva 2). Vuoden 2016 lopussa Isonkyrön väkiluku oli 4712 henkeä ja muuttotappiota oli 12 henkeä.

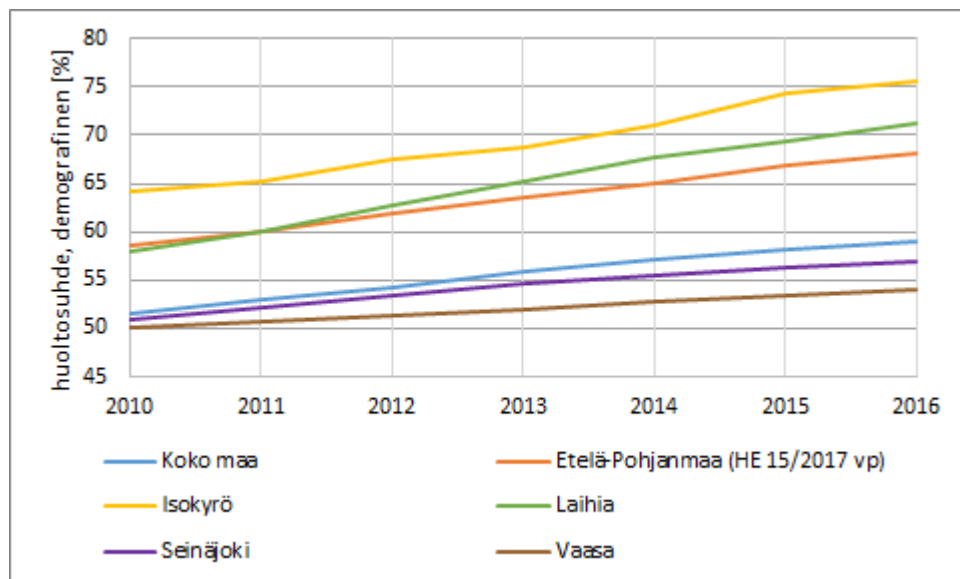
Kuva 1. Isonkyrön kunnan asukasluku vuosina 2010–2016.

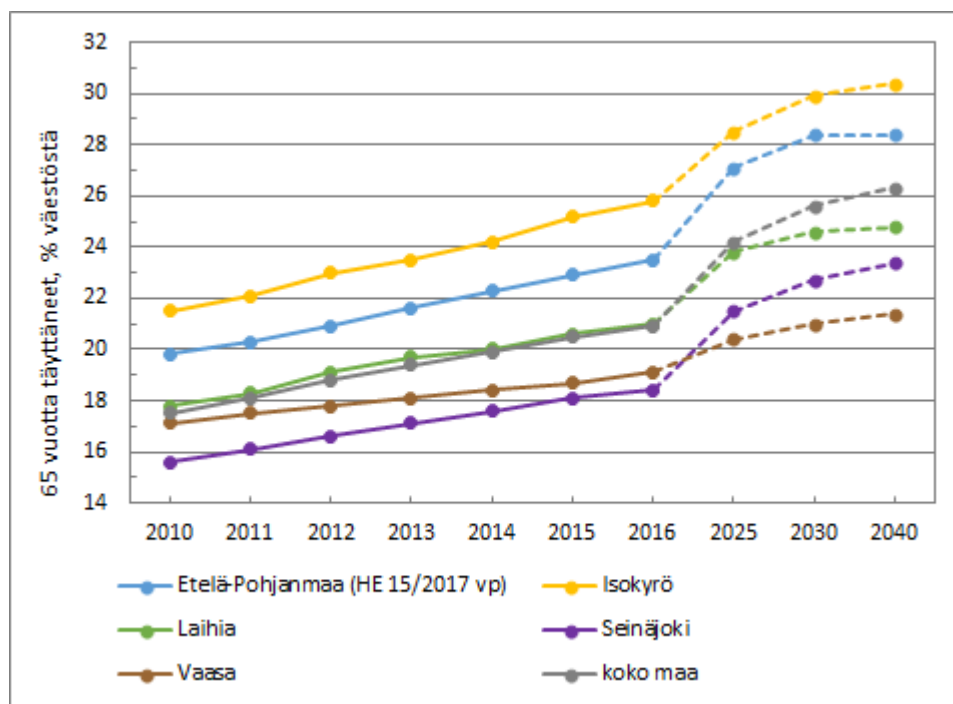
Kuva 2. Kuntien välinen nettomuutto tuhatta asukasta kohden vuosina 2010–2016.

1.1.2 Huoltosuhde ja lasten osuus

Väestön huoltosuhde eli huollettavien lasten (alle 15 vuotiaat) ja ikäihmisten (65 vuotta täyttäneet) suhde työikäisiin (15–64 vuotiaat) oli kunnassa 74,3 vuonna 2015 ja 75,6 vuonna 2016 (kuva 3). Huoltosuhde on nousussa väestön ikääntymisen myötä koko maassa (kuva 4), mikä ennakoii palvelutarpeen kasvamista.

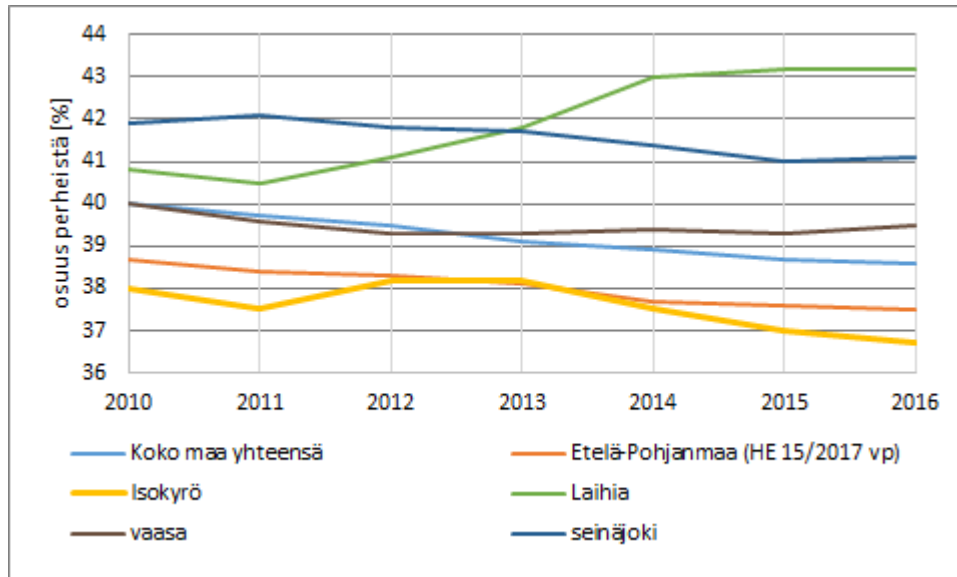
Kuva 3. Demografinen (väestöllinen) huoltosuhde vuosina 2010–2016.

Kuva 4. 65 vuotta täyttäneiden osuus (%) väestöstä vuosina 2010–2016 sekä ennuste vuosiin 2025, 2030 ja 2040.

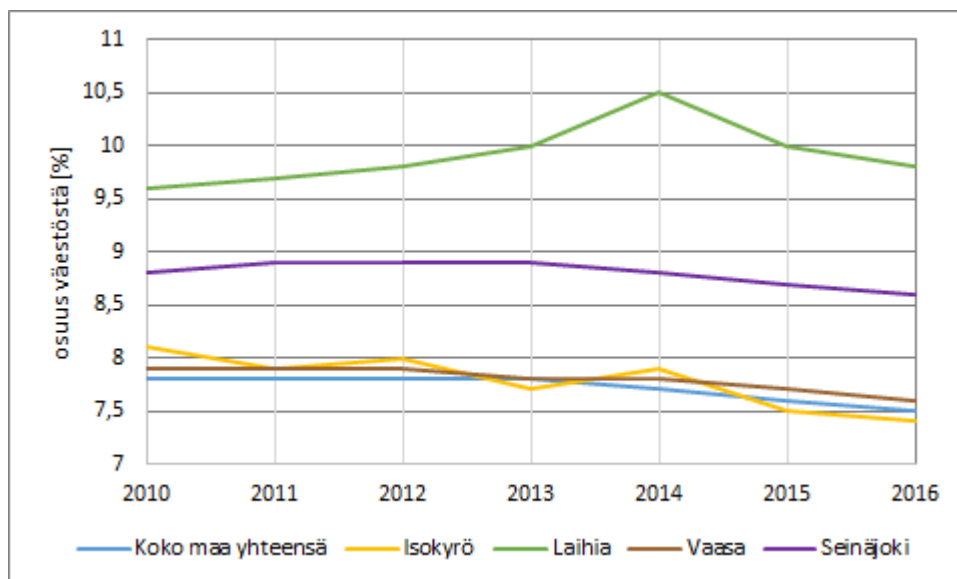
Isossakyrössä asuminen on pääasiassa keskittynyt taajamiin ja niiden läheisyyteen. Vanhojen asemakaavojen tonttikokoja on muutettu yhdistelemällä viereisiä tontteja suuremmiksi ja väljentämällä rakentamismääräyksiä vastaamaan mm. lapsiperheiden nykytarpeita. Uusia asuinalueita on myös kaavoitettu koulujen läheisyyteen tavoitteena lasten turvallinen ja mahdollisimman lyhyt koulumatka.

Lapsiperheiden osuus oli vuonna 2016 noin 37 prosenttia. Lapsiperheiden määrä on hieman laskenut edellisvuosista ja osuus on pari prosenttiyksikköä matalampi kuin koko maan osuus (kuva 5).

Kuva 5. Lapsiperheiden osuus perheistä (%) vuosina 2010–2016. Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot ilman lapsia (THL).

0-6 vuotiaiden lasten määrä oli 7,4 % kunnan väestöstä vuonna 2016, mikä on samalla tasolla kuin Vaasassa ja keskimäärin koko maassa (kuva 6).

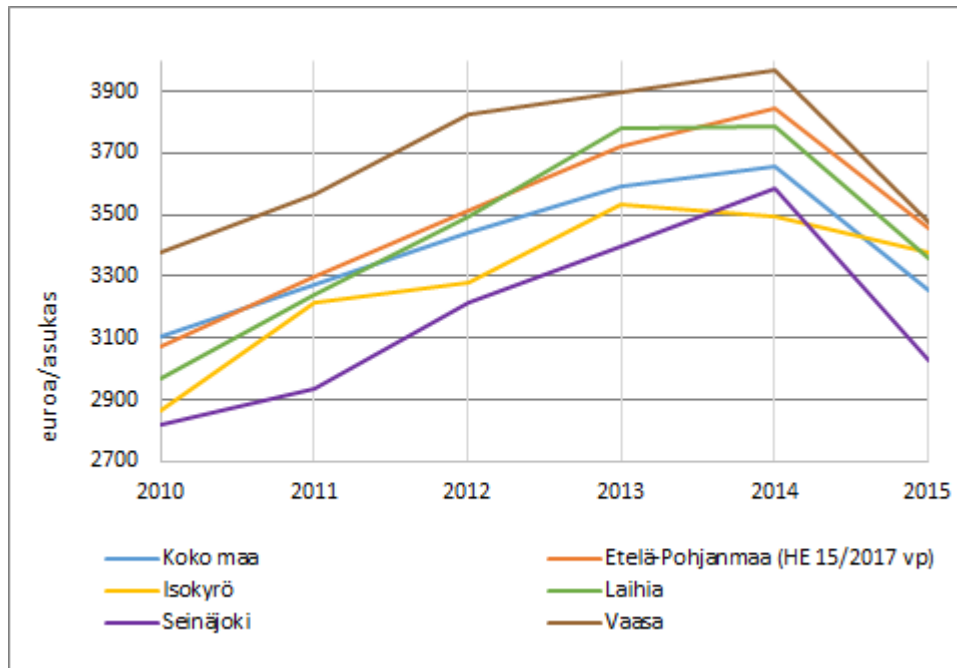
Kuva 6. 0-6 vuotiaiden osuus väestöstä (%) vuosina 2010–2016.

1.2. Isokyröläisten hyvinvointi

1.2.1 Sairastavuus

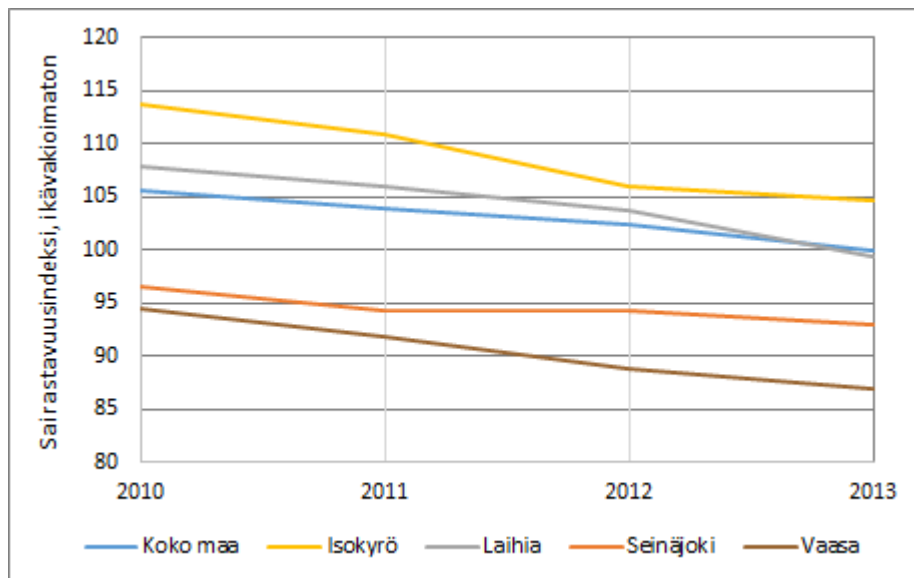
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset vuonna 2015 olivat Isossakyrössä noin 3 376 euroa/asukas (kuva 7). Koko maassa vastaava luku oli keskimäärin 3 255 euroa/asukas, mikä on sata euroa

vähemmän kuin Isossakyrössä. Isossakyrössä on pyritty viime vuosina panostamaan kuntalaisten hyvinvointiin muuttamalla palvelurakennetta ja perustamalla uusia sosiaalipuolen virkoja. Kunnassa pyritään myös panostamaan moniammatilliseen yhteistyöhön sekä aktiiviseen järjestötoimintaan.

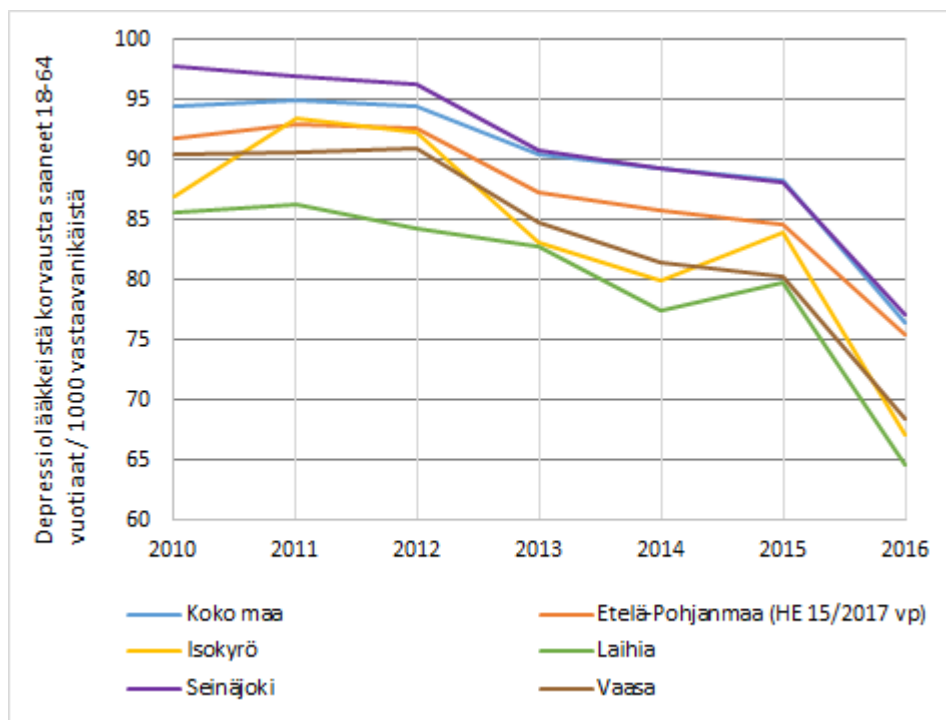
Kuva 7. Sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset, euroa/asukas, vuosina 2010–2015.

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) sairastavuusindeksi (kuva 8) kuvaa kuntien väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon, jota merkitään luvulla 100 aikasarjan viimeisenä vuotena. Kunnan väestö on terveempää kuin koko maassa keskimäärin, jos kunnalle laskettu sairastavuusindeksi on alle sadan. Kunnan sairastavuus on ollut 2010-luvun alussa laskussa, mutta indeksi on kuitenkin ollut yli 100. Myös Kelan sairastavuusindeksin, joka perustuu hieman eri tietokantoihin, mukaan Isonkyrön sairastavuus (indeksi 123 vuonna 2016) on korkeampaa kuin koko maassa keskimäärin, mutta sairastavuus on laskusuunnassa. Alueen ikärakenne vaikuttaa voimakkaasti sairastavuuden tasoon, jolloin ikävakiomaton indeksi kuvaakin hyvin alueen sairastavuustaakkaa ja sen aiheuttamaa palvelujen tarvetta. Isossakyrössä oli 65 vuotta täyttäneitä vuonna 2016 lähes 26 % kunnan väestöstä (kuva 4), mikä on selkeästi sekä koko maan (21 %) että Etelä-Pohjanmaan alueen (23,5 %) keskiarvojen yläpuolella.

Kuva 8. THL:n sairastavuusindeksi, ikävakiomaton.

Vuonna 2016 depressiolääkkeistä korvausta sai kunnassa 67 henkeä tuhatta 18–64 vuotiasta kohti, joten Isossakyrössä voidaan hieman paremmin kuin isoimmissa kaupungeissa ja koko maassa keskimäärin (kuva 9). Samana vuonna koko maassa depressiolääkkeistä sai korvausta keskimäärin 76 henkilöä tuhatta samanikäistä kohti. Depressiolääkekorvausten määrä on vähentynyt viime vuosina. Parannusta on tapahtunut myös siltä osin, että kuntaan on perustettu psykiatrinen sairaanhoitajan toimi ja otettu mielenterveyden päivätöimintatoiminta omaksi toiminnaksi.

Kuva 9. Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 18 - 64-vuotiaat tuhatta vastaavanikäistä kohti vuosina 2010–2016.

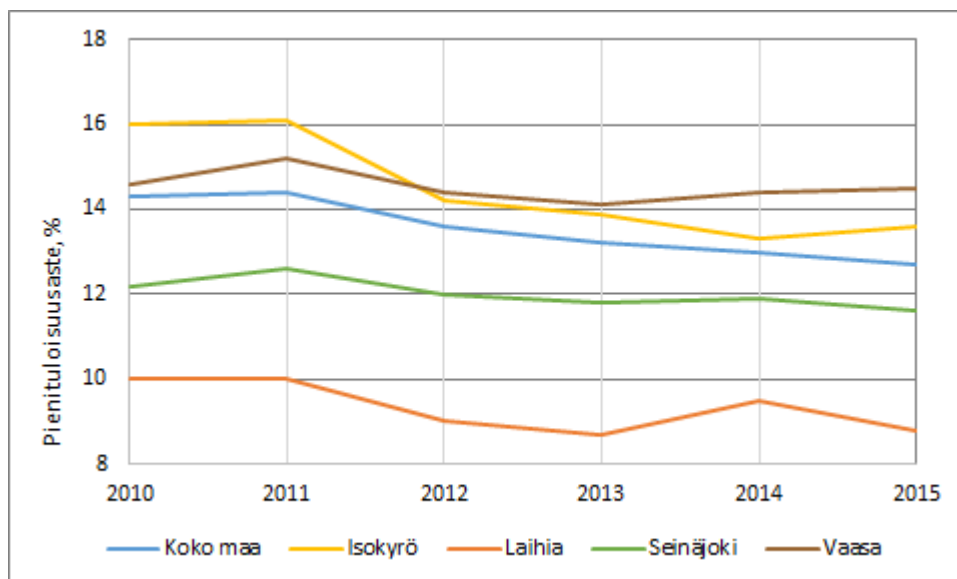
1.2.2 Päihteiden käyttö

Alkoholijuomien myynti Isossakyrössä 100 %:na alkoholina on ollut 2,0 litraa/asukas viime vuosina. Tilastoidussa kulutuksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että Isossakyrössä ei ole Alkon myymälää, jolloin vahvojen alkoholijuomien kulutus ei näy tilastossa. Koko maassa myytiin vuonna 2016 alkoholijuomia 100 %:na alkoholina keskimäärin 7,1 litraa/asukas.

1.2.3 Toimeentulo

Vuonna 2015 toimeentulotukea sai Isossakyrössä yhteensä 155 kotitaloutta, eli kunnan asukkaista 5,3 % sai toimeentulotukea. Samana vuonna koko maassa toimeentulotukea sai 7,3 % väestöstä.

Lähes 14 % isokyröläisistä kotitalouksista voidaan luokitella pienituloisiksi (kuva 10), mikä on hieman enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Pienituloisuusaste kuvaa väestön asemaa suhteellisella tulojakaumalla. Pienituloisiksi on määriteltä ne, joiden tulot ovat pienempiä kuin 60 % mediaanitulosta. Vaasassa hieman suurempi osuus väestöstä voidaan luokitella pienituloisiksi.

Kuva 10. Yleinen pienituloisuusaste, % väestöstä.

1.2.4 Sosiaalinen pääoma ja yhteisöllisyys

Sosiaalinen pääoma kuvaa ihmisten tai ryhmien välisiä sosiaalisia suhteita eli sosiaalisia verkostoja ja niissä syntyvää luottamusta ja vastavuoroisuutta. Sosiaalinen pääoma on yhteydessä terveyteen. Ihmiset, jotka osallistuvat erilaisiin sosiaalisiin toimintoihin aktiivisesti ja jotka luottavat toisiin ihmisiin, tuntevat itsensä terveemmiksi kuin ne, joilla sosiaalinen osallistuminen ja luottamus muita kohtaan ovat vähäisempää.

Isonkyrön kunnassa tuetaan kuntalaisten liikkumista ja eri harrasteryhmien toimintaan tarjoamalla heille mm. maksuttomat sisäliikuntatilat. Isonkyrön kunnassa on lisäksi monipuoliset ulkoliikuntaharrastemahdollisuudet. Liikuntatoimintaa järjestävät kunnassa useat urheiluseurat, esim. Kyrön Voima, jolla on lajijaostoina hiihto, lentopallo, paini, telinevoimistelu, yleisurheilu, ja jalkapallo, Isonkyrön Metsästys- ja Ampumaseura, suunnistusseura Pohjankyrön Rasti, salibandyseura FBC REMIX, Isonkyrön Voimistelijat ja Pohjankyrön Urheiluautoilijat. Liikuntaseurat tarjoavat ohjattua harjoittelua ja kilpailutoimintaa monenikäisille lapsille ja nuorille. Urheiluseurojen toiminta on hyvin

aktiivista ja kokoontumisia on useamman kerran viikossa. Lasten liikuntaharrastuksille on suuri kysyntä. Myös kilpailutoiminta on aktiivista.

Nuorisopalvelut järjestävät lapsille ja nuorille toimintaa, mm. retkiä ja kerhoja. Nuorisotila on auki viikoittain. Kulttuuripalvelut tuottavat erilaisia tapahtumia kaikenikäisille. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut jakavat myös toiminta-avustuksia seuroille ja yhdistyksille sekä tarjoavat neuvontapalveluita.

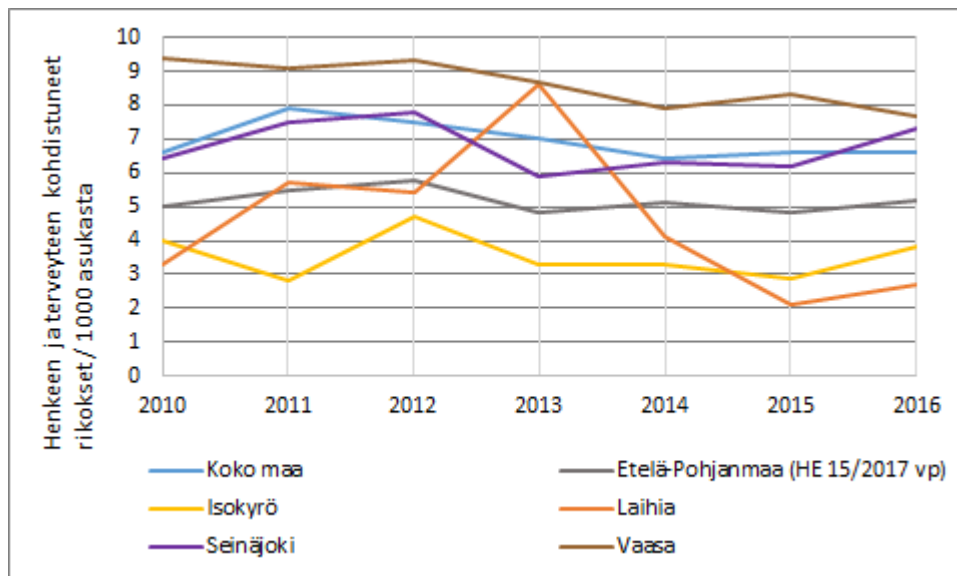
Kunnan pääkirjaston laina- ja kävijämäärät ovat varsin korkeita. Kirjastoa käytetään ahkerasti, sillä kirjojen lainausmäärä asukasta kohti oli 18,6 kpl vuonna 2016. Kunta ostaa kirjastoautopalveluita Laihian kunnalta Kylkkälän ja Valtaalan kouluille. Nämä kirjastoautopysäkit ovat vilkkaita.

Kunnan eri toimialat järjestävät erilaisia eri ikäryhmille suunnattuja tapahtumia sekä näyttelyitä. Yhteistyötä tehdään vilkkaasti paitsi kunnan palvelujen sisällä, myös eri toimijoiden kuten seurakunnan ja yhdistysten sekä naapurikuntien kanssa.

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa vuonna 2017 oli Isossakyrössä 64,8 %, kun se koko maassa oli vain 58,9 %. Kevään 2015 eduskuntavaaleissa äänestysaktiivisuus Isossakyrössä oli 71,8 % ja Vaasan vaalipiirissä 72,0 %. Äänestysaktiivisuus koko maassa oli 70,1 %.

1.2.5 Turvallisuus

Tehtyjen rikosten kautta tarkasteltuna, Isossakyrössä on suhteellisen turvallista asua verrattuna isompiin paikkakuntiin. Vuonna 2016 poliisin tietoon tulleita henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia tuhatta asukasta kohden oli Isossakyrössä 3,3 (kuva 11). Koko maassa poliisin tietoon tuli kyseisenä vuonna keskimäärin 7,0 henkeen ja terveyteen kohdistuvaa rikosta.

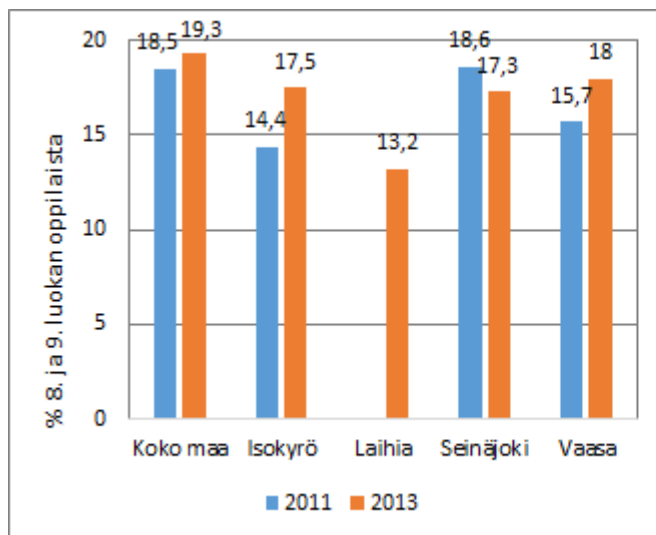
Kuva 11. Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset tuhatta asukasta kohden vuosina 2010–2016.

Poliisin tietoon tulleita omaisuusrikoksia tehtiin vuonna 2016 Isossakyrössä tuhatta asukasta kohden 11,7, kun koko maassa vastaava luku oli 41,8 ja esimerkiksi Laihialla 14,7. Omaisuusrikoksia ovat mm. varkaudet, ryöstöt, petokset ja maksuvälinepetokset. Myös poliisin tietoon tulleita huumausainerikoksia on valtakunnalliseen tasoon ja suurempiin keskuksiin nähden vähemmän, 0,8 % tuhatta asukasta kohti

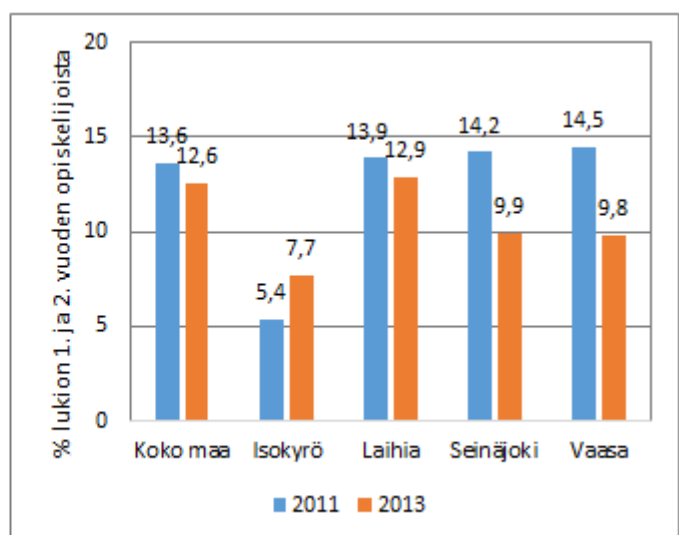
vuonna 2016, kun koko maan taso on 4,6 % tuhatta asukasta kohti. Suurin osa rikoksi ei tule poliisin tietoon. Rikoksia näyttäisi tapahtuvan Isossakyrössä valtakunnalliseen tasoon verrattuna keskimääräistä vähemmän.

Tapaturmaisten vammojen tai myrkytysten vuoksi sairaalahoidossa vuonna 2015 oli ollut noin 10,8 työkäistä (25–64 vuotiaat) henkilöä tuhatta vastaavanikäistä henkeä kohden. Koko maassa tapaturmaisten vammojen tai myrkytysten vuoksi sairaalahoidossa olleiden työkäisten määrä 1 000 henkilöä kohden oli noin 12,3 henkeä.

Fyysistä uhkaa on Isossakyrössä kokenut vuonna 2013 yläkoululaisista 17,5 % ja lukiolaisista 7,7 %. Yläkoululaisten tulokset ovat samalla tasolla kuin muualla maassa, mutta Isokyröläiset lukiolaiset kokevat selvästi hieman vähemmän fyysistä uhkaa kuin muualla maassa.

Kuva 13. Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

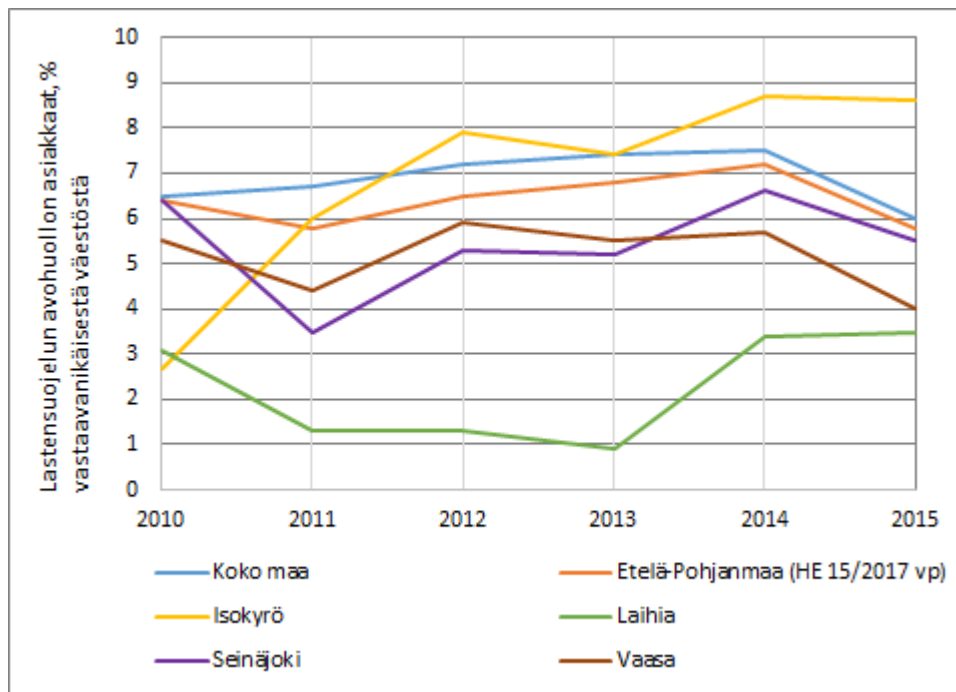
Kuva 12. Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

1.3. Lapset, lapsiperheet ja nuoret

1.3.1. Lastensuojelu

Sijoitetuilla lapsilla tarkoitetaan kodin ulkopuolelle, joko avohuollon tukitoimena, kiireellisenä sijoituksena, huostaan otettuna tai jälkihuollossa olevia lapsia ja nuoria. Poikkeuksellisesti huostaan otettu lapsi voidaan sijoittaa myös kotiin enintään kuudeksi kuukaudeksi. Tällöin voidaan valmistella lapsen kotiin palaamista tai kun se on lapsen edun kannalta muusta syystä perusteltua. Lapsen sijaishuolto voidaan järjestää perhehoitona, laitoshoidon taikka muulla vastaavalla tavalla. Isossakyrössä kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0 - 17 vuotiaita lapsia on ollut 0,5 % koko ikäryhmästä vuonna 2013. Koko maassa 1,4 % lapsista sijoitetaan kodin ulkopuolelle.

Lastensuojelun avohuollon piirissä on ollut vuonna 2015 lapsista ja nuorista alle 18-vuotiaista 8,6 prosenttia (kuva 14). Viisi vuotta aikaisemmin vuonna 2010 lapsia ja nuoria oli asiakkaana 2,7 %, joten asiakkaiden määrä on viime vuosina ollut nousussa.

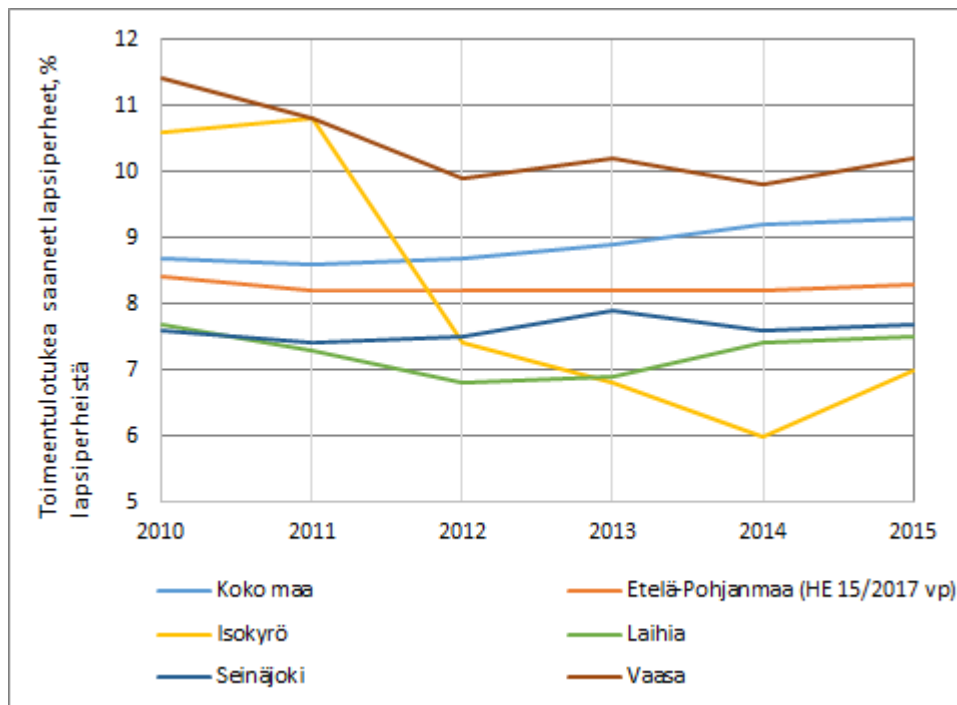

Kuva 14. Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä, vuosina 2010–2015.

Avohuollon asiakkaiden kasvu johtuu siitä, että erityisesti lastensuojelutyöhön on panostettu Isossakyrössä viime vuosina. Lapsiperheiden sosiaalityöntekijän virka perustettiin vuonna 2011, joten lasten ja perheiden tilanteisiin on päästy vaikuttamaan tehokkaammin. Lisäksi on pyritty kasvattamaan ihmisten tietoisuutta ilmoitusvelvollisuudesta ja lastensuojelutyöstä ylipäätään. Toimien ansioista kynnys lastensuojeluilmoituksen tai ilmoitukseen sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä on madaltunut.

1.3.2. Lapsiperheiden toimeentulo

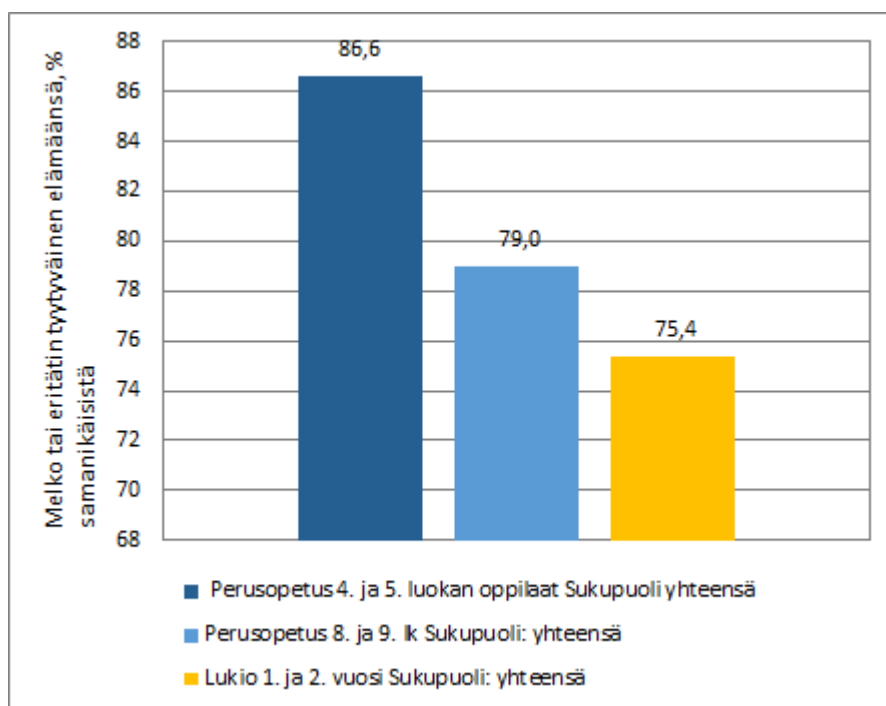
Lapsiperheiden toimeentulo on viime vuosina hieman parantunut Isossakyrössä (kuva 15). Vuonna 2015 lapsiperheistä sai toimeentulotukea 7 %, mikä on alle koko maan keskiarvon, kun taas vuonna 2010 toimeentulotukea sai 10,6 % lapsiperheistä.

Kuva 15. Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä, vuosina 2010–2015.

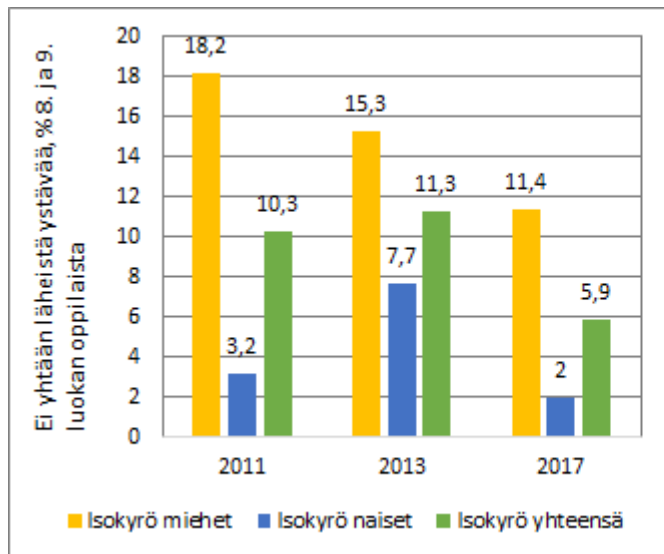
1.3.3. Lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään ja läheiset ystävyyssuhteet

Pääsääntöisesti suurimmalla osalla Isokyröläisistä lapsista ja nuorista on kaikki asiat ovat hyvin kotona, koulussa sekä vapaa-ajalla. 75–87 prosenttia peruskoulun ja lukion oppilaista on tyytyväisiä elämäänsä (kuva 16). Tyytyväisyys kuitenkin vähenee selkeästi iän myötä. Yläkoululaisista 14,8 % ja lukiolaisista 18,5 % suhtautui elämään neutraalisti tai eivät osanneet vastata kysymykseen.

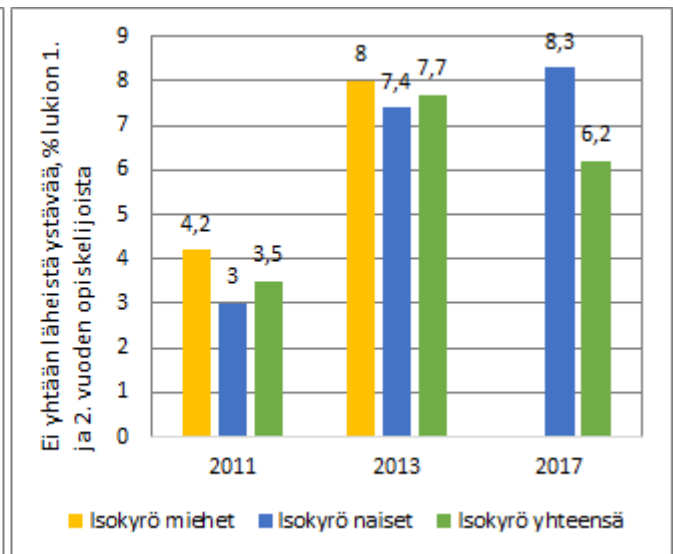

Kuva 16. Vuonna 2017 melko tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä, % peruskoulun ja lukion oppilaista.

Suurimmalla osalla peruskoululaisista ja lukiolaisista on ainakin yksi läheinen ystävä. Pojat ovat kuitenkin tyttöjä yleisemmin vailla läheisiä ystäviä. Viimeisimmän kouluterveyskyselyn (2017) mukaan 0,9 % alakoulun 4. ja 5. luokkalaisella ei ole yhtään ystävää. Yläkoulussa varsinkin poikien osalta asiaan tulee muutos, sillä 11,4 % peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisella pojalla ei ole yhtään läheistä ystävää (kuva 18).

Kuva 17. Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Tulokset vuosilta 2011, 2013 ja 2017.

Kuva 18. Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. luokan oppilaista. Tulokset vuosilta 2011, 2013 ja 2017.

Vuosiin 2011 ja 2013 verrattaessa muutosta näyttää kuitenkin tapahtuvan pikku hiljaa ja pojilla on yhä useammin ainakin yksi hyvä ystävä, jonka kanssa jakaa asioita. Lisäksi lukiossa erot tasoittuvat ja kääntyvät toisin päin sillä näyttää siltä, että tytöt ovat lukiossa enemmän vailla läheistä ystävää kuin nuorempina (kuva 17).

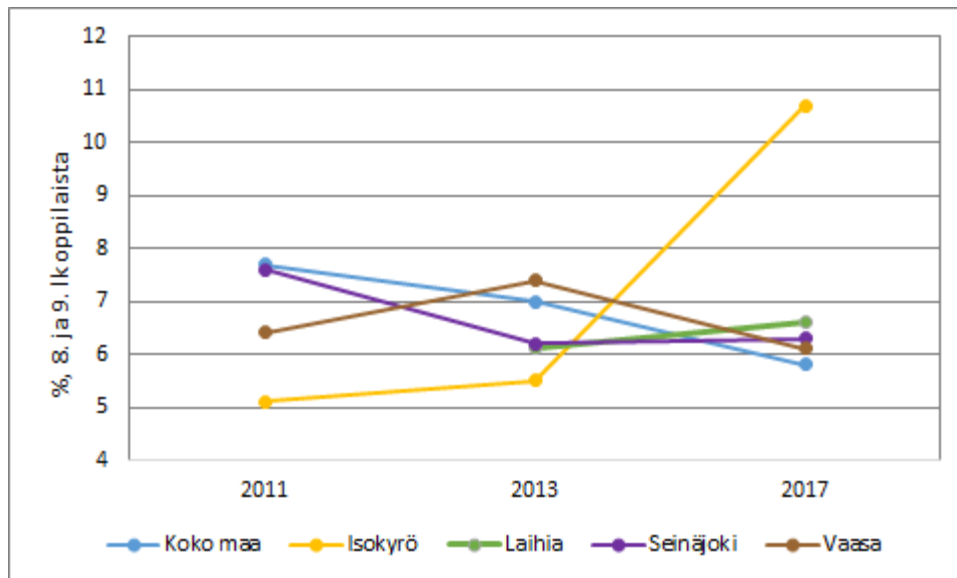
Nuoria pyritään tukemaan erilaisissa elämäntilanteissa myös koulussa. Isokyröläisten nuorten tukena monimuotoisissa elämäntilanteissa toimii nuorisokuraattori. Hän tekee koulujen sosiaalityötä ja koulujen toiminta-aikojen ulkopuolella hän osallistuu lisäksi nuorisotoimen tehtävien hoitamiseen. Lisäksi koulukeskuksessa toimii yläkoulun ja lukion yhteinen opinto-ohjaaja. Myös kaikki opettajat ohjaavat oppilaita omien oppituntiansa yhteydessä. Oppilaita ohjataan erityisesti nivelvaiheissa, kun he siirtyvät esiopetuksesta perusopetukseen, kuudennelta vuosiluokalta yläkouluun ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin joko lukioon tai ammatilliseen oppilaitokseen.

1.3.4. Vapaa-ajan toiminta

Suurin osa, lähes 90 %, isokyröläisistä nuorista (peruskoulun 8. lk ja 9 lk. sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssi) harrastaa vapaa-ajallaan jotain vähintään kerran viikossa. Osa nuorista kokee, että harrastusmahdollisuuksia ja tapahtumia on riittävästi ja toiset taas kaipaavat niitä lisää. Vuonna 2017 Isokyröläisistä yläkoululaisista kolmasosa on tyytyväisiä alueella järjestettyyn nuorille suunnattuun vapaa-ajan toimintaan ja kolmasosa kokee, ettei alueella järjestetä kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa. Lukioikäisillä lähes 60 % vastauksista oli sillä kannalla, ettei alueella järjestetä kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa. Nuoret haluaisivatkin enemmän vapaa-ajan viettopaikkoja ja ajanvietemahdollisuuksia.

1.3.5. Kiusaaminen

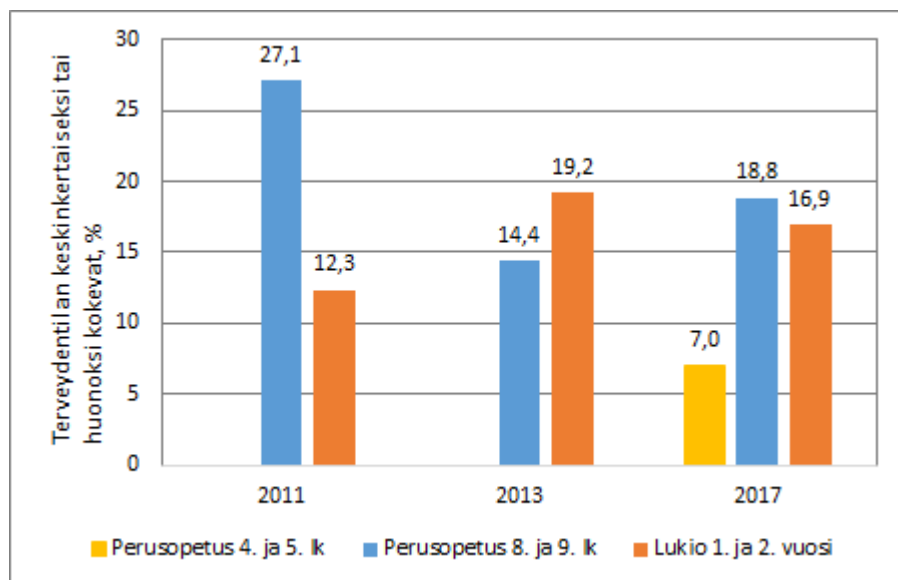
Lukiossa varsinkin tyttöjen kiusaaminen näyttää olevan vähäisempää kuin peruskoulussa. Tuoreimman kouluterveyskyselyn tuloksien mukaan lukion 1. ja 2. vuosikurssin tyttöjen vastauksien mukaan ketään ei olisi kiusattu vuonna 2017. Poikien vähäisemmän lukumäärän takia tulokset eivät ole tiedossa. Sen sijaan yläkoulun oppilaista jopa 10,7 % kertoi joutuneensa kiusaamisen kohteeksi vähintään kerran viikossa (kuva 19). Osuutta nostaa erityisesti poikien joutuminen kiusaamisen kohteeksi: heistä 17,1 % kertoi joutuneensa vähintään kerran viikossa kiusatuksi. Tulokset ovat selkeästi korkeampi kuin maassa keskimäärin (5,8 %). Myös alakoulun tulokset näyttävät huolestuttavilta vuoden 2017 kyselyssä: 14,5 % peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisista oli joutunut kiusatuksi vähintään kerran viikossa, kun maan keskiarvo on 7,3 %.

Kuva 19. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista vuosina 2011, 2013 ja 2017.

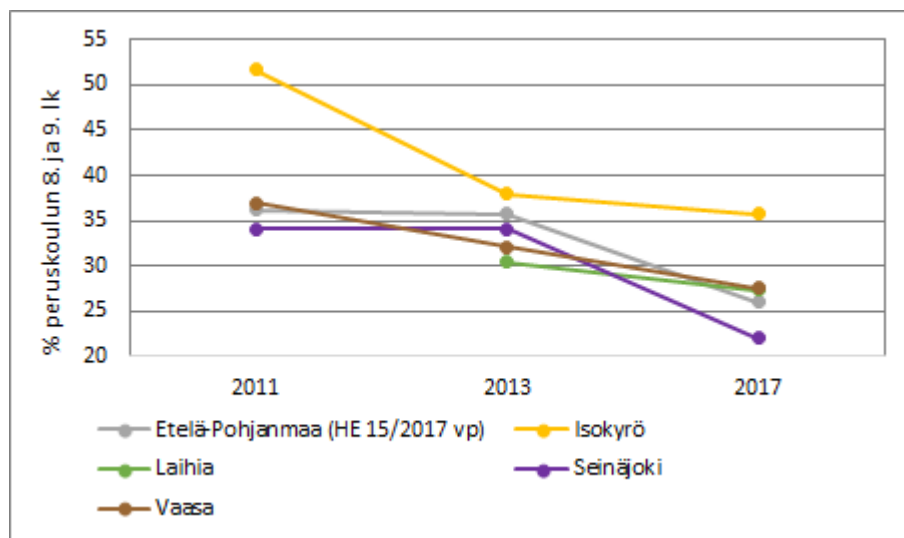
1.3.6. Terveystilanta

Yläkoululaisista ja lukiolaisista 17–19 % koki terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi vuonna 2017 (kuva 17). Alakoulun 4. ja 5. luokkalaiset kokivat terveystilansa yleisesti paremmaksi. Isossakyrössä alle 18 vuotiaista 0,9 % on saanut vuonna 2016 korvausta masennuslääkkeistä, mikä on samalla tasolla muun maan kanssa.

Kuva 20. Osuus peruskoulun ja lukion oppilaista, jotka kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % samanikäisistä vuosina 2011, 2013 ja 2017.

Yläkoululaisista liikuntaa tunnin tai vähemmän viikossa harrastaneiden osuus oli 35,7 % vuonna 2017 (kuva 21). Vähän liikkuvien osuus on selvästi korkeampi kuin koko maassa (23,7 %) ja isommissa keskuksissa.

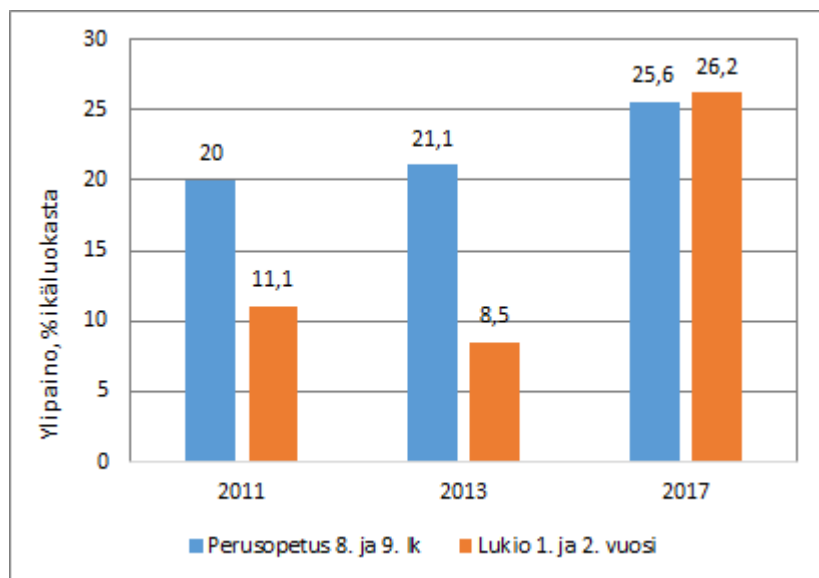

Kuva 21. Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan yhden tunnin viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

Lukion oppilaista selvästi suurempi osa harrastaa liikuntaa useammin kuin tunnin viikossa (vähän liikkuvia 18,5 % vuonna 2017). Syksyllä 2014 aloitettu liikuntapainotteinen linja on saattanut vaikuttaa niin opiskelija-ainekseen kuin yleisesti opiskelijoiden liikkumiseen kohentavasti sillä vielä vuonna 2013 vähän liikkuvien osuus oli samaa suuruusluokkaa kuin yläkoululaisilla eli 32,7 % kertoi liikkuvansa korkeintaan tunnin viikossa.

Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus on hienoisessa kasvussa. Vaikka lukiolaisten liikunnallisuus näyttää kasvaneen, silti erityisesti lukiolaisten paino on noussut vuosista 2011 ja 2013 merkitsevästi

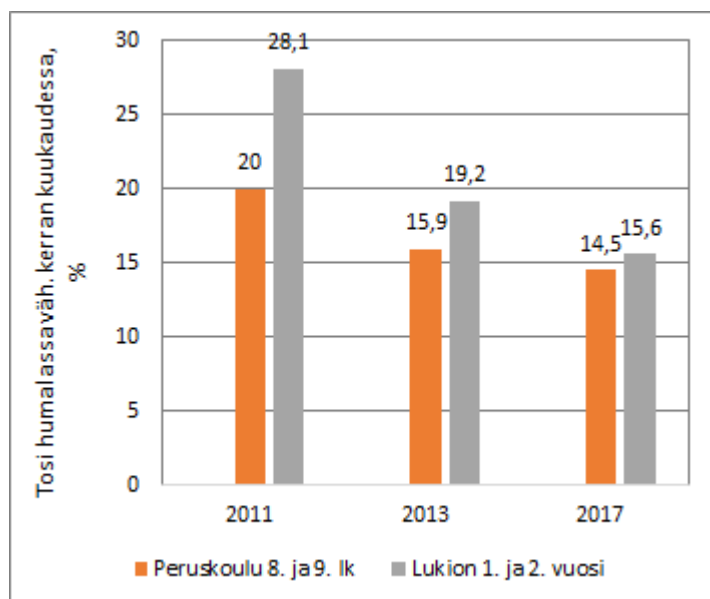
(kuva 22). Isokyröläisillä nuorilla on myös hieman enemmän ylipainoisuutta kuin koko maassa keskimäärin (yläkouluikäisillä 18,9 % ja lukiolaisilla 15,6 %).

Kuva 22. Ylipaino, % ikäluokasta.

1.3.7. Päihteiden käyttö

Päihteidenkäyttö on vähentynyt nuorten keskuudessa, mutta edelleen alkoholin ja tupakkatuotteiden käyttö aloitetaan jo yläkouluikässä. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa yläkouluikäisistä on noin 14,5 % koko ikäluokasta (kuva 23), mikä on hieman enemmän kuin koko maassa keskimäärin (10,2 %).

Kuva 23. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ikäluokasta.

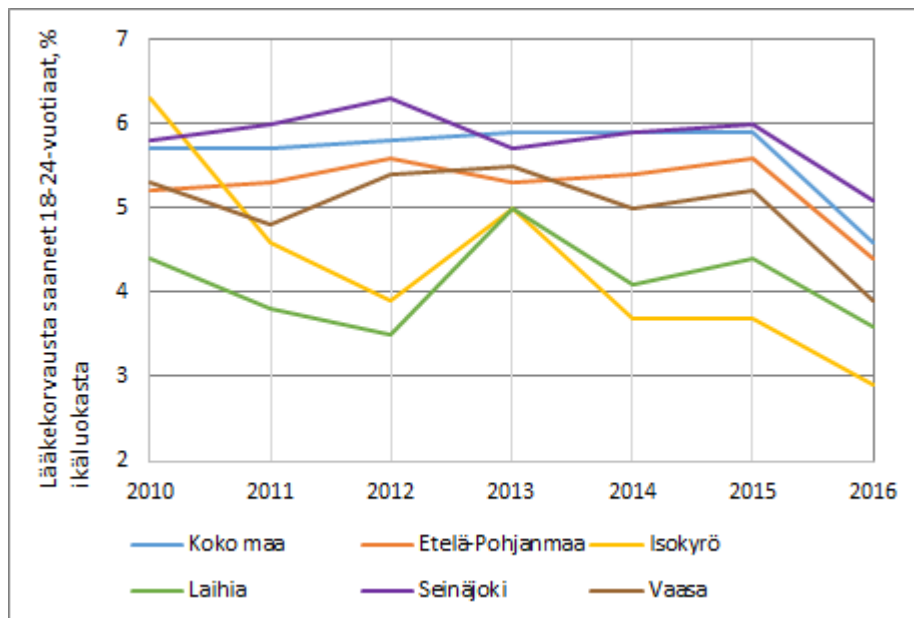
Isokyröläisistä 8. ja 9. luokkien oppilaista ja lukion 1. ja 2. luokan opiskelijoista noin 5 % tupakoi päivittäin, mikä on hieman vähemmän kuin koko maassa keskimäärin (7 %). Nuuskaa käytetään hieman vähemmän kuin tupakkaa: yläkouluikäisistä 2,4 % ja lukiolaisista 3,1 % nuuskaa. Nuuskan käyttö on

lisääntynyt muutaman prosenttiyksikön viime vuosista, mikä ei kuitenkaan välttämättä kerro nuuskan pitempiaikaisen käytön lisääntymisestä vähäisen opiskelijamäärän takia. Yläkoululaisten tupakointi on kuitenkin selvästi vähentynyt vuodesta 2013, jolloin lähes 15 % tupakoi päivittäin.

1.4. Nuoret aikuiset

1.4.1. Mielenterveys

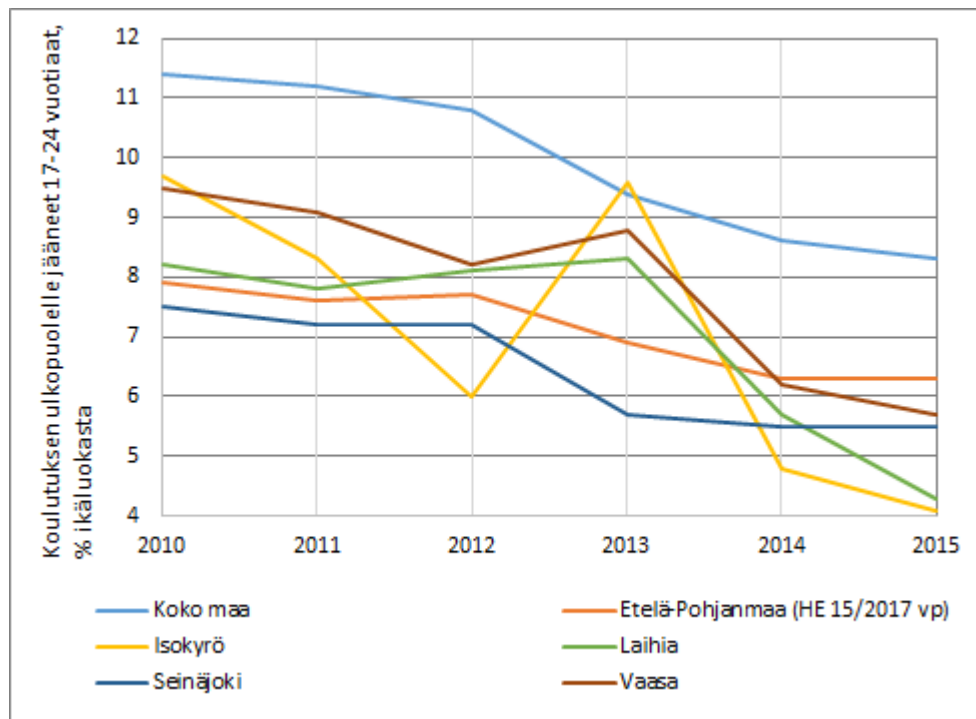
Masennuslääkkeistä korvausta saaneiden nuorten aikuisten (18–24 vuotiaat) osuus on laskenut viime vuosina niin kuin koko maassa. Vuonna 2016 korvausta oli saanut noin 3 % ikäluokasta, mikä on hieman vähemmän kuin koko maassa keskimäärin (4,6 %).

Kuva 24. Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä.

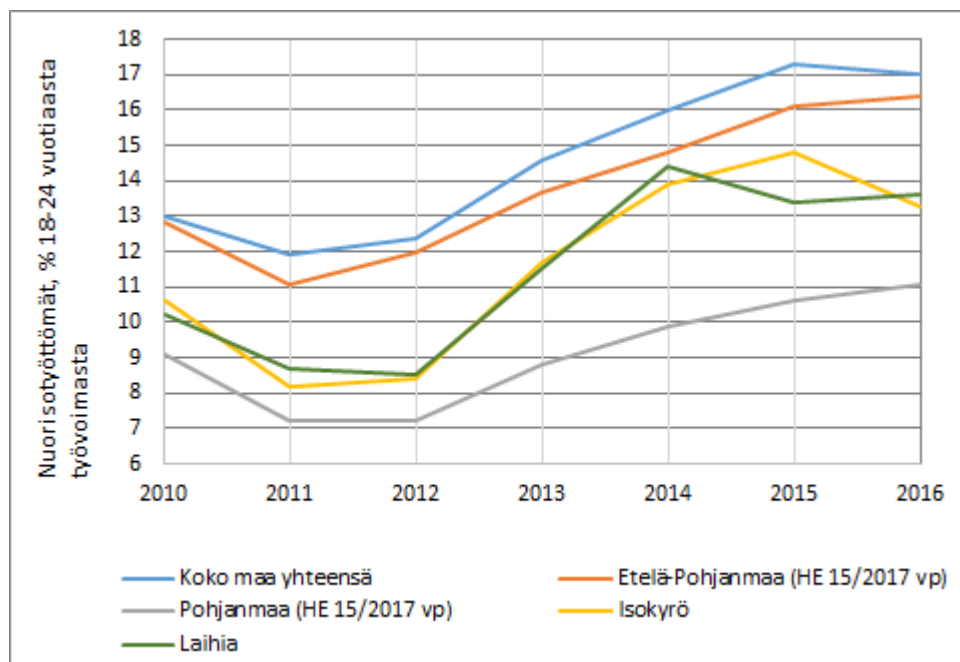
1.4.2. Koulutuksen ulkopuolella olevat ja työttömät

Vaikka jokaiselle perusopetuksensa päättäneelle isokyröläiselle nuorelle pyritään järjestämään opiskelupaikka toisen asteen koulutuksesta, silti koulutuksen ulkopuolella jääneitä 17–24-vuotiaita on vuonna 2015 ollut kunnassa 4,1 %. Lukumäärä on vaihdellut, mutta on laskusuunnassa. Tilanne on kunnassa kuitenkin hyvä koko maan lukemiin verrattaessa (kuva 25). Kunnassa toimii myös etsivä nuorisotyö, joka on tarkoitettu niille 15–28-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat apua elämänhallintaa sekä tulevaisuuden suunnitteluun. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea nuoren itse sitä halutessa ja on tukena tarvittavaan palveluun hakeutumisessa.

Kuva 25. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä.

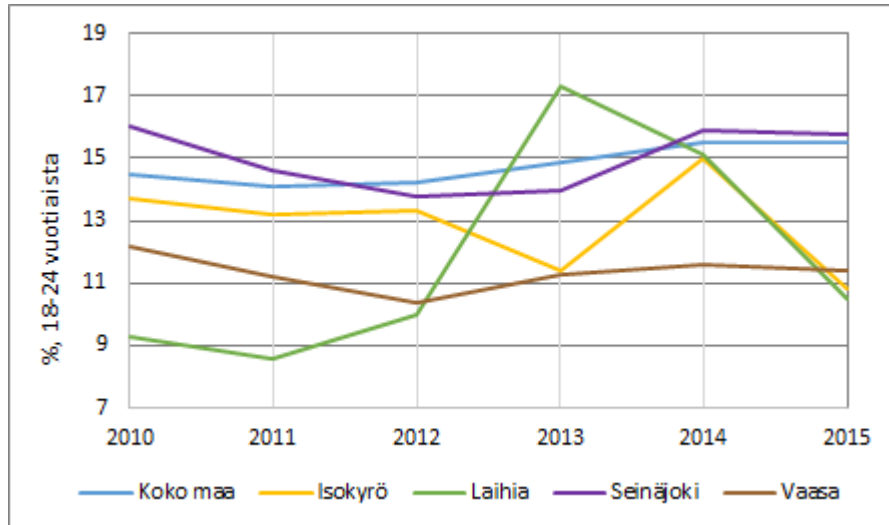
Työelämässä olevista nuorista aikuisista oli työttömänä vuonna 2016 13,3 % (kuva 26). Vaikka työttömyys on ollut kasvussa, osuus on pysynyt hieman alle koko maan keskiarvon (17 %).

Kuva 26. Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta, vuosina 2010–2016.

1.4.3. Toimeentulo

Toimeentulotukea saaneiden nuorten aikuisten (alle 24 vuotiaat) määrä on vaihdellut viime vuosina 10,8 %:sta 15 %:iin (kuva 27). Osuudet ovat kuitenkin pysyneet koko maan tason alapuolella ja ovat olleet melko alhaisella tasolla vuonna 2015.

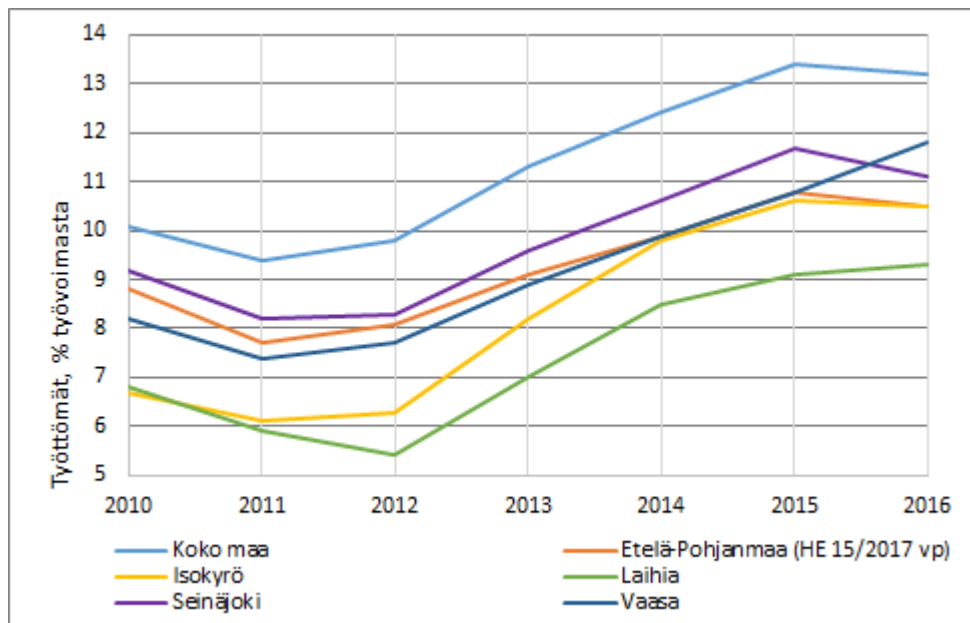
Kuva 27. Toimeentulotukea saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä.

1.5. Työikäiset

1.5.1. Työ, työttömyys ja työkyvyttömyys

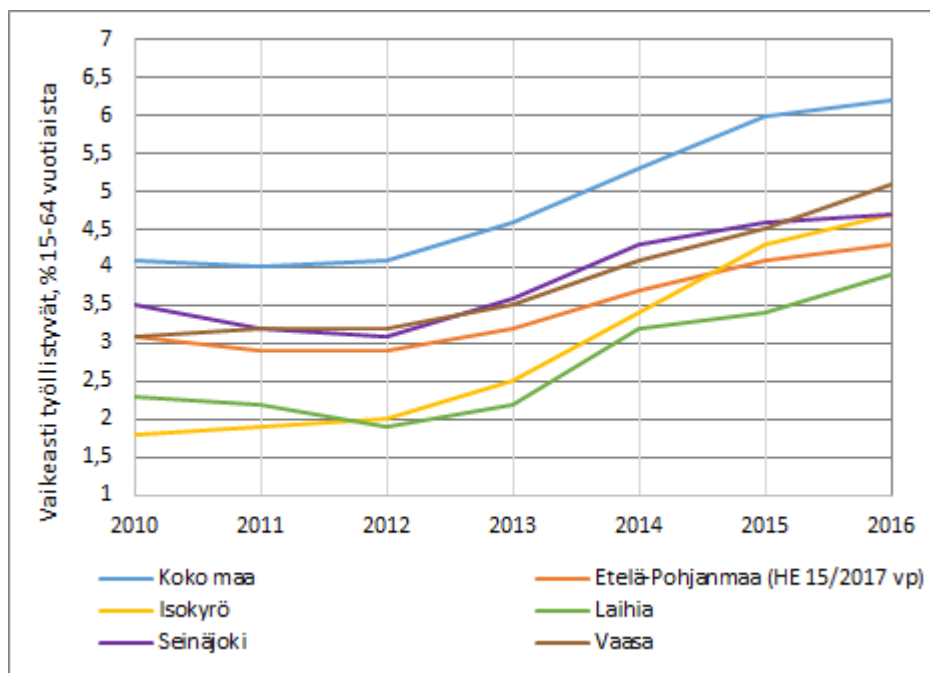
Kyrönmaan seutukunnan alueella kuntarajat ylittävä työssäkäynti on manner-Suomen korkeinta: asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus oli vuonna 2015 Isossakyrössä 44,4 prosenttia, kun koko maan prosenttiluku oli 66,7. Asukkaiden hyvinvointi onkin vahvasti sidoksissa yritystoiminnan menestykseen koko Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueella.

Työttömien määrä työvoimasta on pysynyt hieman alhaisempana kuin vertailukaupungeissa. Vuonna 2016 työttömien määrä työvoimasta oli 10,5 %, kun koko maan työttömyysprosentti oli 13,3 % (kuva 28). Viime vuosina työttömien osuus on niin kunnassa kuin koko maassa noussut, mutta uusimpien tilastokeskuksen tietojen mukaan työttömyys on laskussa taloustilanteen parantumisen johdosta (Tilastokeskus 26.5.2017).

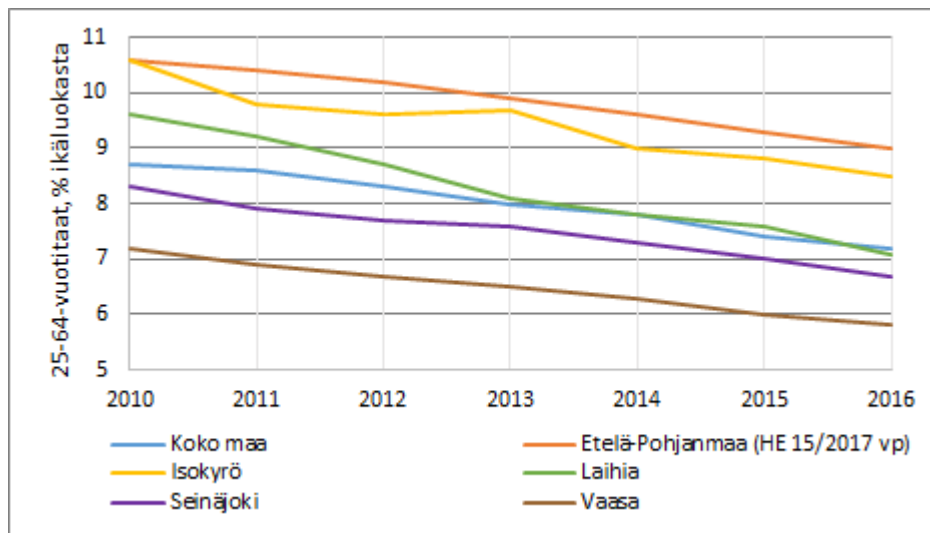
Kuva 28. Työttömien osuus (%) työvoimasta vuosina 2010–2016.

Vaikeasti työllistyvät ovat työikäisiä, jotka liikkuvat työttömyyden, työvoimapolitiittisten palveluiden ja lyhyiden työsuhteiden välillä ja heillä on vaikeuksia työllistyä avoimilla työmarkkinoilla. Elinkeinorakenteen muutos ja työelämän vaativuus voivat olla syynä siihen, että työttömän ammatillista osaamista vastaavia työpaikkoja ei ole tarjolla. Lisäksi ikä, vajaakuntoisuus, terveydelliset ja psykososiaaliset ongelmat voivat vaikeuttaa työllistymistä. Rakennetyöttömyyttä on ollut Isossakyrössä kuten koko Etelä-Pohjanmaan seudulla vähemmän kuin muualla maassa keskimäärin (kuva 29).

Kuva 29. Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64 vuotiaista vuosina 2010–2016.

Vuonna 2016 työkyvyttömyyseläkettä Isossakyrössä sai 8,5 % 25–64-vuotiaista, mikä on hieman enemmän kuin koko maassa ja vertailukunnissa keskimäärin. Työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä on kuitenkin ollut hienoisessa laskussa koko maassa viime vuosina.

Kuva 30. Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 25–64-vuotiaista vuosina 2010–2016.

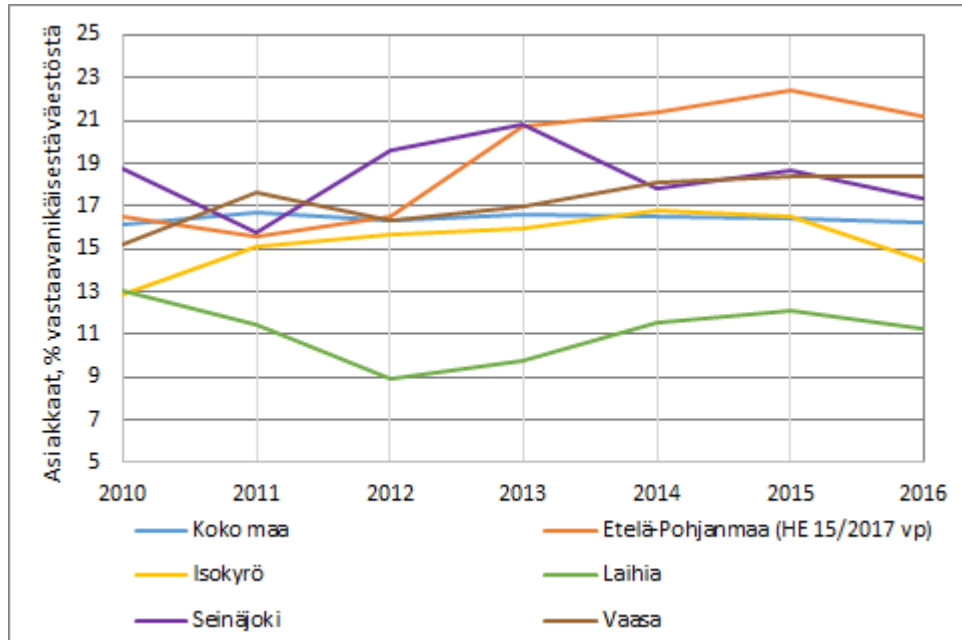
Vuonna 2016 keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä Isossakyrössä oli 60 vuotta, mikä vastaa koko maan keskiarvoa. Eläköitymisikä on ollut hienoisessa nousussa koko maassa viime vuosina.

1.6. Ikäihmiset

1.6.1. Asuminen ja avun tarve

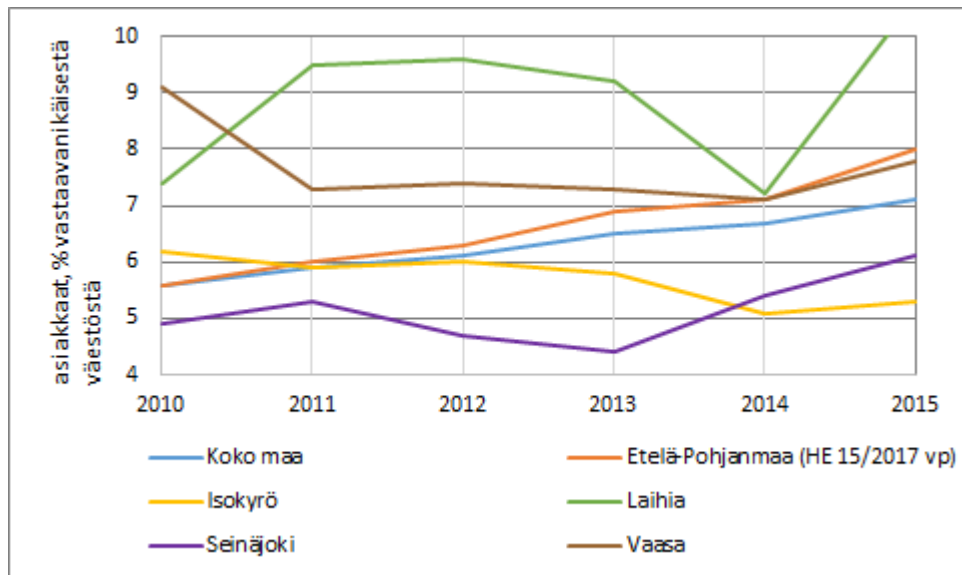
Väestön ikääntyminen tuo lisähaastetta tuleville vuosille, sillä vaikka vanhuus ei itsessään olekaan sairaus, lisää se väistämättä avun tarvetta. 75 vuotta täyttäneistä isokyröläisistä kotona asuu noin 92 % (viimeisin tieto vuodelta 2016). Määrä on pysynyt viime vuosina aika tasaisena ja on samoissa lukemissa muun maan kanssa.

Vuonna 2016 Isossakyrössä säännöllisen kotihoidon piirissä 75 vuotta täyttäneistä oli 10,6 % vastaavanikäisestä väestöstä. Kun verrataan vastaavaa tilastoa 80 vuotta täyttäneistä, heistä 14,5 % tarvitsi säännöllistä kotihoidon apua, mikä on hieman vähemmän kuin koko maassa keskimäärin (kuva 31). Indikaattori kuvaa Isonkyrön osalta vain ne asiakkaat, jotka ovat saaneet kotipalvelua vähintään kerran viikossa (mukaan ei siis otettu kaikkia kotihoidon laskennassa ilmoitettuja asiakkaita, jolloin luku olisi korkeampi).

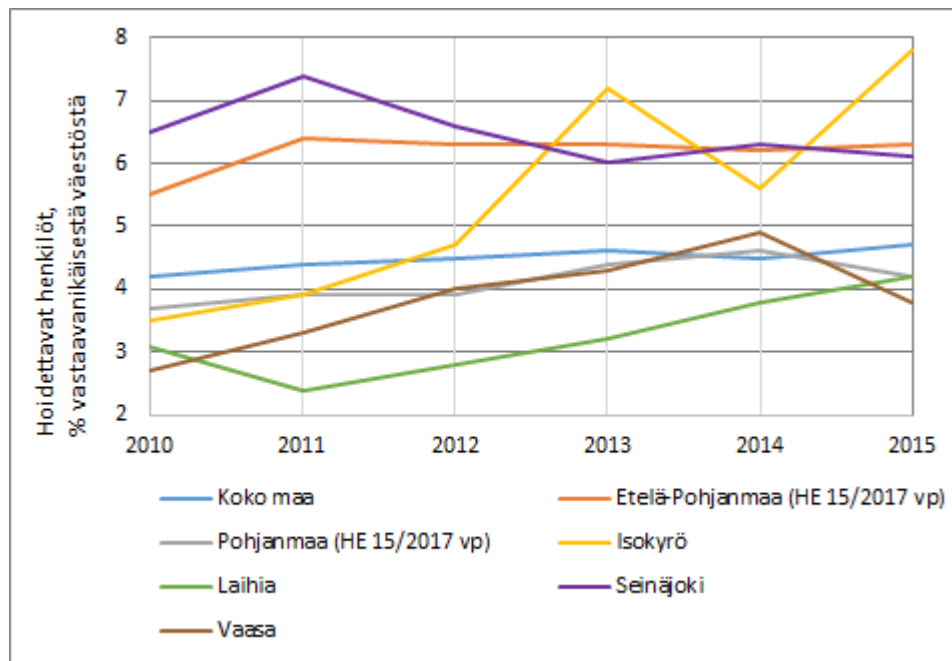
Kuva 31. Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 80 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä vuosina 2010–2016.

Vuonna 2015 tehostetun palveluasumisen asiakkaana oli 5,3 % 75 vuotta täyttäneistä kuntalaisista, mikä on vähemmän kuin koko maassa ja vertailupaikkakunnilla kyseisenä vuonna keskimäärin (7,1 %) (kuva 32).

Kuva 32. Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä vuosina 2010–2015.

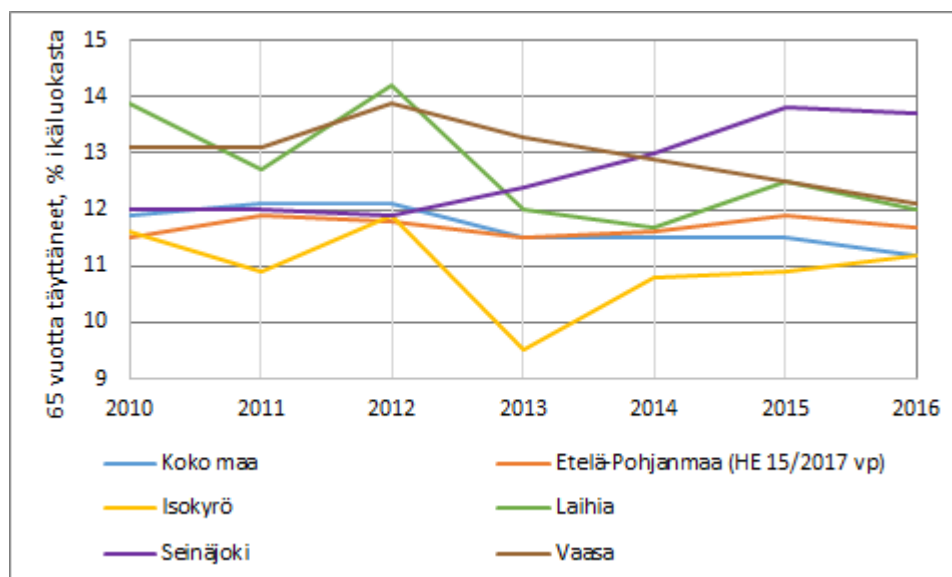
Isossakyrössä omaishoidossa olevien määrä on suurempi kuin vertailupaikkakunnilla ja koko maassa keskimäärin ja osuus on kasvussa. Omaishoidontukea saavia 75 vuotta täyttäneitä henkilöitä oli vuonna 2015 7,8 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä (kuva 33).

Kuva 33. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä, vuosina 2010–2015.

1.6.2. Mielenterveys

65 vuotta täyttäneistä noin 11 % sai korvauksia masennuslääkkeistä vuonna 2016. Korvausmäärät ovat samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin ja määrät ovat hieman matalampia, mitä vertailukunnissa.

Kuva 34. Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

2. TYYTYVÄISYYS ISONKYRÖN KUNNAN PALVELUIHIN

Syksyllä 2015 suoritettiin opinnäytetyönä mielipidekartoitus, jolla pyrittiin selvittämään Isonkyrön kunnan palveluiden nykytaso, ongelmat ja mahdolliset kehityskohteet. Kysely lähetettiin 500:lle 15 - 90 vuotiaalle kuntalaiselle. Vastauksia palautettiin 176 kappaletta, jolloin vastausprosentiksi saatiin 35 %. Kysely toteutettiin aiemmista kyselyistä poiketen siten, että vastaajaa pyydettiin kertomaan, onko hänellä tai hänen perheenjäsenellään kokemusta palveluista. Kyselyn tuloksena kunnan palveluiden toimivuus koettiin pääsääntöisesti hyväksi. Esimerkiksi 82 %:lla kyselyyn vastanneista oli kokemusta Isonkyrön kunnanviraston asiakaspalvelusta ja asiakaspalvelua piti melko tai erittäin hyvänä yli kolme neljäsosaa (78 %) vastaajista. Selvä enemmistö kyselyyn vastanneista oli myös käyttänyt Seinäjoen kaupungin tuottamia terveyskeskuksen lääkäripalveluita Isossakyrössä. Heistä yli puolet (70 %) piti lääkäripalveluita erittäin tai melko hyvin toimivina.

3. YHTEENVETO

Suurimmalla osalla Isokyröläisistä näyttäisi menevän hyvin, vaikka tilastotieto painottuukin yleensä elämän ongelmakohtiin, jolloin tavallinen arjen hyvinvointi ja arjessa pärjääminen jäävät pimentoon. Isossakyrössä on myös turvallista asua mm. poliisin tietoon tulleiden rikosten kautta tarkasteltuna.

Kunnan väkiluku on viime vuosina ollut laskusuunnassa ja väestö ikääntyy. Lapsia ja lapsiperheitä on selvästi vähemmän kuin vertailupaikkakunnilla ja koko maassa keskimäärin. Näistä johtuen kunnan huoltosuhde on korkea (75 %).

Isossakyrössä on reilu pari prosenttiyksikköä enemmän lastensuojelun avohuollon asiakkaita kuin vertailukunnissa ja koko maassa keskimäärin. Kasvu johtuu kuitenkin siitä, että erityisesti lastensuojelutyöhön on panostettu Isossakyrössä viime vuosina. Myös ihmisten kynnys tehdä lastensuojeluilmoitus tai ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta olevasta henkilöstä on madaltunut.

Yli 75 % kouluterveyskyselyyn vastanneista lukiolaisista ja peruskoululaisista on tyytyväisiä elämäänsä ja suurimmalla osalla on ainakin yksi läheinen ystävä. Toisaalta kiusaaminen yläkoulussa on viime vuosien kouluterveyskyselyistä kuitenkin lisääntynyt 5 %. Lisäksi liikuntaa vähän harrastavien ja ylipainon osuus on noussut. Nuorten alkoholinkäyttö on suurempaa kuin muualla maassa keskimäärin.

Nuorista aikuisista vain pieni osuus saa Isossakyrössä korvauksia depressiolääkkeistä ja suurin osa myös löytää koulupaikan itsellensä. Nuorisotyöttömyyttä on vähemmän kuin maassa keskimäärin.

Yleinen työttömyysaste on pysynyt hieman alhaisempana kuin vertailukaupungeissa. Kuntarajat ylittävä työssäkäynti on Kyrönmaan seutukunnassa manner-Suomen korkeinta.

Kunnan väestön ikääntyessä vanhuspalveluiden tarve kasvaa väistämättä. Isossakyrössä 75 vuotta täyttäneistä kuitenkin jopa 92 % asuu kotona. Omaishoidossa olevien määrä onkin suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevien yli 80 vuotiaiden määrä on hieman pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Depressiolääkkeistä korvausta saaneiden yli 65 vuotiaiden määrä on pienempi kuin vertailukaupungeissa ja samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin.

4. MUUTOKSIA JA KEHITTÄMISTARPEITA

Kehittämistarpeita ja muutoshaasteita, joihin Isonkyrön kunnan tulee varautua, ovat mm. seuraavat:

- Isokyröläisten nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Nuorten liikunnallisuus on tällä hetkellä vähäisempää ja ylipainoisten osuus suurempi kuin maassa keskimäärin. Myös raittiiden yläkoululaisten määrä (41 %) on Isosakyrössä pienempi kuin maassa keskimäärin (61,7 %).
- Isonkyrön kunnan tulee varautua myös väestön ikääntymiseen ja palvelutarpeen kasvamiseen. Kotona hoidettavien ikäihmisten määrä tulee lisääntymään ja asiakkaat ovat yhä haastavammin hoidettavia. Kunnan tulee varautua myös väkiluvun vähenemiseen, henkilöstön eläköitymiseen, kilpailuun osaavasta työvoimasta, maahanmuuton lisääntymiseen sekä edelleen lisääntyvään yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa.
- Merkittävä kuntia ja alueen asukkaita koskeva muutos tulee olemaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen maakunnille 1.1.2020 alkaen. Muutoksella on vaikutusta sekä palvelujen saatavuuteen että kuntien rahoitusasemaan.
- Isonkyrön kunta siirtyy osaksi Etelä-Pohjanmaan maakuntaa vuoden 2020 alusta alkaen. Perusteena siirtymiselle oli erityisesti se, että Isokyrö kuuluu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ja Seinäjoki on tuottanut Isonkyrön terveydenhoidon palvelut vuodesta 2009 alkaen.
- Tulevaisuuden investointitarpeita kunnassa ovat mm. vesihuollon varajärjestelmä sekä päivähoidon ja liikuntatilainvestoinnit kunnan taloudellisen liikkumavaran puitteissa. Ikääntyvän väestön palvelujen järjestäminen voi myös tuoda investointitarpeita, jotka sovitaan yhteistyössä tulevan sote-alueen kanssa.
- Yrittäjyyden ja yritystoiminnan kehittämisen haasteita ovat mm. hyvän tonttitarjonnan turvaaminen ja uusien yritysten syntymisen tukeminen. Kunnan on kyettävä sekä reagoimaan nopeasti ja joustavasti sijaintipaikkaa hakevien yritysten kyselyihin että tarjoamaan yritysten tarpeisiin soveltuvia tontteja valtatie 18 varresta. Myös osaavan työvoiman saatavuus on tärkeä edellytys yritysten houkuttelemiseksi kuntaan.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA 2017–2020

5. KUNTASTRATEGIAN PAINOPISTEET JA LINJAUKSET

Missio

Yrittämisen Isonkyrö on itsenäinen elinvoimakunta, joka huolehtii asukkaistaan laadukkailla palveluilla sekä mahdollistaa viihtyisän elämisen ja asumisen.

Visio

Vetovoimaisessa Isossakyrössä eläminen ja yrittäminen on Suomen parasta.

Isonkyrön kuntastrategia vuodelle 2025

Eläminen

Varhaiskasvatus

- Tarjoamme päivähoitoa erilaisiin elämän tarpeisiin.
Lupaamme: Varhaiskasvatuksen palveluseteli otetaan käyttöön. Varhaiskasvatuksen palvelusta tehdään kilpailuvaltti

Koulut

- Koulumme ovat hyväkuntoisia ja antavat hyvät eväät elämään.
Lupaamme: Modernit opetuslaitteet hyvissä tiloissa sekä laadukkaan opetuksen.

Terveystenhuolto

- Terveystenhuoltopalvelut ovat hyvin saatavilla elämän turvaksi.
Lupaamme: Isossakyrössä ylläpidetään lääkäritasoiset terveystenhuoltopalvelut.
Ennalta ehkäisevät toimintamallit käyttöön.

Vanhusten palvelut

- Huolehdimme ikäihmisistä.
Lupaamme: Vanhusten palveluissa on riittävästi resursseja ja eri elämäntilanteisiin sopivia asuntoja on saatavilla.

Vapaa-aika

- Liikuntamahdollisuudet ovat elävän Isonkyrön voimavara.
Lupaamme: Selvitämme liikuntahallin rakennuttamisvaihtoehdot. Turvallista ulkoilua mobiilisovelluksen opastamana.

Digitalisaatio

- Digitalisaation mahdollisuudet hyödynnetään palvelutuotannossa täysimääräisesti.

Voimavarat

Työssä jaksaminen

- Huolehdimme, että kunnan työntekijät jaksavat työssään.
Lupaamme: Kaikille pidetään kehityskeskustelut ja työtyytyväisyyskysely tehdään vuosittain

Tekemisen meininki

- Arvostamme ja tuemme henkilöstöä sekä innovatiivisuutta ja kykyä kehittää kunnan palveluja.
Lupaamme: Palvelukyselyiden tulokset analysoidaan ja palveluita kehitetään.

Osaaminen ja jatkuva kehittäminen

- Huolehdimme, että osaamista kehitetään ja tieto kulkee organisaatiossa.
Lupaamme: Koulutuspäiviä seurataan ja työntekijöitä motivoidaan kehittämään omaa osaamistaan.

Kunnan talous

- Huolehdimme, että talous pysyy tasapainossa.
Lupaamme: Kunnan taseeseen ei kerry alijäämää.

Omistajaohjaus

- Konserniohjeet pidetään ajan tasalla.

Lupaamme: Omistajaohjauksella tuetaan kunnan strategisia tavoitteita.
Kunnan vuokra-asuntotarjonta pidetään kilpailukykyisenä.

Toimintaympäristö

Kyrönjoki

- Kyrönjoen komiat maisemat ovat kuntalaisten ja matkailijoiden ilona.
Lupaamme: Parantaa "Kyrönjoki–Kyröläästen joki" – arvokkaita maisema-alueita.

Historia

- Historia elää entistä voimakkaammin Isossakyrössä.
Lupaamme: Korostaa tarinoitamme ja vahvaa historiaamme markkinoinnissamme.

Logistiikka

- Huolehdimme, että Isokyrö säilyy logistisesti erinomaisena kuntana.
Lupaamme: Kehittää bussi- ja raideliikennettä sekä vaikuttaa liikenneväylien parantamiseen.

Itsenäisyys

- Huolehdimme, että Isollakyröllä on aitoa elinvoimaa.
Lupaamme: Isokyrö pysyy itsenäisenä kuntana.

Yrittäminen

Yrittäjyyskasvatus

- Yrittäjyys on jo koulun kasvattama tapa elää.
Lupaamme: Yrittäjyyskasvatus on osa perusopetusta.

Maankäyttö ja rakennusluvut

- Huolehdimme, että maankäyttö mahdollistaa yrittämisen.
Lupaamme: Rakennuslupakäsittely on seudun nopein ja laadukkaita. Yritystonteissa on seudun paras tarjonta. Yritysalueiden asemakaavoja päivitetään tarpeen mukaan.

Alueellinen elinkeinopolitiikka

- Huolehdimme, että elinkeinopolitiikka heijastuu Isonkyrön talouteen.
Lupaamme: Yhdistää Seinäjoen ja Vaasan talousalueet. Liikenne- ja ratkaisujen kehittäminen alueellisesti.

Elinkeinopalvelut

- Huolehdimme, että elinkeinopalvelut ovat tiedossa ja saatavilla yrittäjyyden helpottajina.
Lupaamme: VASEK Oy:n yritysneuvonnan vaikuttavuutta tehostetaan. Vapaista yritystiloista on ajantasainen helposti saatava tieto. Olemme aktiivisia paikallisten yritysten tukemisessa SOTE-muutoksissa.

Yrittäjyyskulttuuri

- Isossakyrössä yrittäjyys on arvo.
- Lupaamme: Päätösten yritysvaikutukset arvioidaan. Tietoisuutta Isokyröläisten yritysten palveluista lisätään sekä yritysten yhteistyötä edistetään.

Tällä hetkellä toteutuneita kuntastrategian osia ovat:

- Varhaiskasvatuksen palveluseteli on otettu käyttöön
- Yrittäjyyskasvatus on osa perusopetusta
- Opetusvälineitä on uudistettu ja työ jatkuu
- Liikuntahallin suunnittelu on meneillään
- Kunnan talous on ylijäämäinen
- Kunta pysyy edelleen taloudellisesti vahvana ja itsenäisenä
- Historia ja tarinat ovat vahvasti mukana kunnan markkinoinnissa
- Markkinointistrategian teko on aloitettu

6. HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN ERILLISOHJELMAT JA -SUUNNITELMAT

Kuntastrategian 2025 lisäksi hyvinvointia edistetään mm. valtuuston ja lautakuntien hyväksymillä erilaisilla ohjelmilla ja suunnitelmilla.

7. HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN TAVOITTEET JA TOIMENPITEET**1) Kunnan elinvoimaisuuden, työllisyyden ja talouden edistäminen**

TAVOITE	TOIMENPITEET JA VASTUUTAHOT	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
Työllisyyden parantaminen	- Aktiivinen työllistämispolitiikka, kuntouttavan työtoimintapaikan järjestäminen kaikille sitä tarvitseville	Kaikki hallintokunnat Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)	- Tilastot nuorten työttömyydestä ja jatkosijoittumisesta - Pitkäaikaistyöttömien määrä - Montako henkilöä kuntouttavassa työtoiminnassa/vuosi - Työttömyysaste - Yli 300 pv työmarkkinatukea saavat - Yli 1000 pv työmarkkinatukea saavat - Lisäpalkkatuki
	- Aikuisten ja nuorten työpajatoiminnan kehittäminen	- Työpaja Arpeeti	- Palkkatuella työllistettyjen määrä
Yritysten perustamisen edistäminen	- Yrittäjyyskasvatus osaksi perusopetusta	- Sivistyspalvelut, ala- ja yläkoulujen opettajat	
	- Yritystoiminnan edellytysten turvaaminen, mm. päätösten yritysvaikutukset arvioidaan, maankäyttö mahdollistaa yrittämisen		
	- Aktiivinen yrittäjä-/yritysneuvonta: yrityspalveluista tiedotetaan paremmin	- Yritysneuvonta - Kunnan aktiivinen elinkeinopolitiikka	- Yrityskanta - Työpaikat Isossakyrössä

Suotuisa väestönkasvu ja kunnan asukasluku yli 5000 vuonna 2020	- Hyvän ja tavoitteellisen yhdyskuntarankenteen sekä toimivien liikenneyhteyksien turvaaminen	- Olemassa olevien investointien hyödyntäminen	
	- Tonttien riittävä tuottaminen ja kohtuuhintaisen tonttimaan tarjonta	- Hyvä tonttitarjonta - Kohtuuhintaiset ja hyväkuntoiset vuokra-asunnot	
	- Kunnan markkinointi	- Hyvä sijainti kahden maakunta-keskuksen välissä	- Kunnan asukasluku ja sen kehitys - Syntyneiden enemmyys
Kunnan vakaa talous ja hyvä toimintakyky: Isokyrö pysyy itsenäisenä kuntana	- Kunnan palvelutuotannon tehostaminen: omistajaohjaus tukee kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista	- Konserniohjeet päivitetty 2017	
	- Huolehditaan siitä, että kunnan työntekijät jaksavat työssään ja työntekijöiden osaamista kehitetään	- Kunnan osaava ja pätevä henkilöstö	- Kehityskeskustelut
	- Velkaantumisen pitäminen kurissa ja kunnan talouden liikkumavaran säilyttäminen: kunnan taseeseen ei kerry alijäämää		- Vuosikate (euroa/asukas) - Velkamäärä (euroa/asukas)
	- Kunnan investointien rahoittaminen tulorahoituksella korkeintaan muutaman vuoden viiveellä ja investointien jaksottaminen riittävän pitkälle ajalle		- Talousarvion toteutuminen
Korkeatasoisen koulutuksen turvaaminen	- Laadukkaan opetuksen turvaaminen: modernit opetuslaitteet hyvissä opetustiloissa	- Koulujen välineistö ja teknologia - Pätevät opettajat	
	- 60 % jokaisesta ikäluokasta lukioon	- Lukion houkutteleva opintotarjonta (mm. urheilulinja) - Opinto-ohjaus	- Lukion oppilasmäärä - Päteviä opettajia, lukio (%-osuus) - Toisen asteen koulutukseen siirtyminen (lukioon siirtyvien osuus ikäluokasta)
	- Toimiva koulutusketju varhaiskasvatuksesta korkeakouluun	- Peruskoulut ja toisen asteen koulutus - Oppilashuolto ja opinto-ohjaus - Vuorovaikutus /yhteistyö kodin ja koulun välillä	- Peruskoulujen oppilasmäärä - Päteviä opettajia, perusopetus (%-osuus) - Tilastot opintojen keskeyttämisestä

2) Hyvinvointi ja terveys

TAVOITE	TOIMENPITEET JA VASTUUTAHOT	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
Hyvinvoinnin ja terveellisten elämäntapojen edistäminen sekä terveyserojen kaventaminen	- Päihteettömyyden edistäminen: ennaltaehkäisevä päihdetyö on suunnitelmallista, toimivat päihde- ja mielenterveystyön hoitoprosessit	- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunta - Oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen henkilökunta - Nuorisotyöntekijät	- Kouluterveyskyselyt
	- Mielenterveys-ongelmien taustatekijöiden tunnistaminen ja niiden ehkäiseminen, sosiaalisten riskitekijöiden vähentäminen	- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunta - Kuntalaisia tuetaan ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään	- Hyvinvointitavoitteiden näkyminen talouden suunnittelussa ja arvioinnissa - Erikoissairaanhoidon kustannukset - Kansansairauksien väheneminen, sairastavuusindeksi
	- Monipuolisen liikuntapaikkaverkoston ylläpitäminen ja omaehtoisen vapaa-ajan liikunnan lisääminen	- Terveysneuvonta - Liikunta- ja kulttuuripalvelut - Urheiluseurat ja -yhdistykset - Liikuntatilat, kevyen liikenteen väylät ja muut ulkoilureitit - Liikuntatoimen ja koulujen henkilöstö - Lukion urheilulinja	- Liikuntapaikkojen käyttöaste - Liikunta- ja kulttuuritapahtumien määrä - Seurakyselyt
	- Helposti tavoitettavat kirjasto- ja kulttuuripalvelut	- Kirjastopalvelut - Kulttuuripalvelut	- Kirjaston käyttäjätilastot - Kulttuuritapahtumien määrä ja osallistujat
Lasten ja nuorten terveyden edistäminen ja vanhemmuuden tukeminen	- Koulukiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen sekä koulujen terveellisyys ja turvallisuus	- Koulujen henkilökunta - Oppilashuolto, nuorisokuraattori - Nuorisopalvelut	- Kouluterveyskyselyt - Opetussuunnitelmassa huomioiminen ja käytännön toteutus
	- Nuorten vapaa-ajan toiminnan kehittäminen	- Nuorisopalvelut - Vapaaehtoisjärjestöt	- Nuorisotapahtumien määrä ja osallistujat
	- Turvataan ja kehitetään monipuolisia lasten päivähoitopalveluja, varhaiskasvatuksen palveluseteli otetaan käyttöön	- Varhaiskasvatuksen henkilökunta	

	- Varhainen tukeminen ja matalan kynnyksen palvelut	- Varhaiskasvatuksen, koulun, nuorisotoimen, ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunta - Oppilashuolto - Koulupsykologin viran perustaminen - Tiimityöskentely ja joustava yhteistyö eri toimijoiden välillä - Kumppanuus seurakunnan ja järjestöjen välillä	- Ei koulupudokkaita - Sijoitettujen lasten osuus
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääntyminen	- Sähköisen asioinnin edistäminen	- Toimiva tietohallinto	
	- Asiakaskeskeisyyden huomioiminen kaikessa toiminnassa	- Toimiva ja ystävällinen asiakaspalvelu - Yhteispalvelupiste - Tarkoituksenmukaiset toimitilat	- Asiakas- ja kuntalaiskyselyt sekä -palautteet
	- Riittävä tiedotus ja neuvonta, tarvittaessa kuulemistilaisuuksien järjestäminen		- Sosiaalisen median hyödyntäminen tiedottamisen apuvälineenä
	- Nuorisovaltuuston toiminnan vakiintuminen ja nuorten kuuleminen	- Nuorisopalvelut - Lautakunnat, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto	- Nuorisovaltuuston kokoontumismäärät ja muu toiminta - Nuorten aloitteet
	- Lähidemokratian edistäminen ja kehittäminen sekä vuorovaikutus kuntalaisten kanssa	- Monikanavainen tiedotus	- Kuntalaisaloitteet - Äänestysaktiivisuus vaaleissa
Riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut	- Kiireellisiin ja kiireettömiin sosiaalipalveluihin pääsy	- Sosiaalipalveluiden henkilökunta	- Kiiretön: Avun tarpeen arviointi aloitetaan 7 arkipäivän sisällä - Kiireelliseen välittömästi
	- Kustannustehokkaiden palveluiden turvaaminen ja palveluverkon arviointi	- Yhteistyö perusterveydenhuollossa - Kunnassa ylläpidetään lääkäritasoiset terveydenhuolto-palvelut ja riittävät sosiaalipalvelut	- Lääkäritasoiset palvelut - Hoitotakuun toteutuminen - Uudet toimintamallit
Ikäihmisten hyvinvoinnin edistäminen	- Omaishoidon tukeminen - Mahdollistetaan ikäihmisten asuminen kotona mahdollisimman pitkään	- Sosiaali- ja terveysterveystoimet	- Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrä - Omaishoidon piirissä olevien määrä - Omaishoidon tuki myönnetään kaikille, joilla myöntämisedellytykset täyttyvät

	- Palvelurakenne ja resurssit vastaavat ikäihmisten yksilöllisiä tarpeita	- Sosiaali- ja terveyspalvelut	- Pitkäaikaisessa laitoshoidossa asuvien määrä - Hoivaosaston käyttöaste
	- Toimenpiteet ikäihmisten toimintakyvyn ja elämänlaadun edistämiseksi	- Sosiaali- ja terveyspalvelut - Yhteistyö vanhusneuvoston kanssa - Hyvinvointipalvelut - Seurakunta, yhdistykset ja järjestöt - Sivistys- ja tekniset palvelut	- Toimielimien päätökset, jotka koskevat ikäihmistä

3) Ympäristö ja turvalliset elinolosuhteet

TAVOITE	TOIMENPITEET JA VASTUUTAHOT	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
Asuntokannan lisääminen ja parantaminen sekä liikenne-yhteyksien ylläpitäminen	- Vaikutetaan liikenneväylien parantamiseen, kehitetään bussi- ja raideliikennettä		- Julkinen liikenne pysyy vähintään ennallaan
	- Huomioidaan viihtyisyys ja asuinympäristöjen terveellisyys kaavoituksessa	- Hyvä tonttitarjonta - Tarkoituksenmukainen kaavoitus	- Rakennuspaikkojen myynti - Kaavoituspolitiikka
	- Aktiivinen maapolitiikka ja tehokas kaavoitus, rakennuslupakäsittely on nopeaa ja laadukasta	- Teknisen toimen henkilöstö - Hyvä tonttitarjonta	- Uudisrakennusluvut - Laajennukset ja peruskorjaukset
Ympäristö on kuntalaisille turvallinen	- Liikenneturvallisuuden kehittäminen, tapaturmien ennaltaehkäisy, liikennekasvatus	- Tekniset palvelut - Varhaiskasvatus ja koulut	- Poliisin tilastot (rikokset ja onnettomuudet)
	- Rakennetun ympäristön kunnan valvonta: toimiva jätehuolto sekä kiinteistöjen, keyen liikenteen väylien ja puistojen kunnossapito	- Tekniset palvelut	- Luonnon tila/Tutkimukset ja mittausarvot - Omavalvonta - Melutaso ym.
Ympäristö- ja kulttuuri-arvojen huomioon ottaminen	- Rakentamisen sovit-taminen kulttuurimaisemaan ja kestävä kehitys		
	- Kulttuuriympäristön ja historian vaaliminen: historia elää yhä voimakkaammin Isossakyrössä		
	- Huomioidaan puhdas luonto ja sen monimuotoisuus: Kyrönjoen maisema-alueen parantaminen ja riittävät virkistysalueet	- Tekniset palvelut - Järjestöt - Rakennusvalvonta - Elinkeinpalvelut ja kaavoitus	- Ympäristölupien määrä - Viemäriverkostoon liittyneet - Yleiskaavojen ja asemakaavojen edellyttämät selvitykset - Ilman sekä pinta- ja pohjaveden laatu

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN LAATIJAT

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisesta on vastannut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahona 17.6.2015 nimetty hyvinvointityöryhmä. Isonkyrön kunnan hyvinvointityöryhmänä toimii kunnan johtoryhmä.

Johtoryhmään kuuluvat: hallintojohtaja Jaana Järvi-Laturi, johtava rehtori Susanna Pietikäinen, perusturvajohtaja Merja Latvala, kirjasto- ja vapaa-aikatoimenjohtaja Mia Penttala-Salli, tekninen johtaja Juha Försti ja kunnanjohtaja Eino Toivola.

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN JA -SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN

Hyvinvointikertomus on hyväksytty osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua valtuustossa. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteita tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä ja sen toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.